

చిత్రవార్తలు

నవ్యమందు

ఎక్కువపనిచేసిన పక్కా నోప్పిరయ్యను. తనివెక్కువై సందువలన అలసట ఎక్కువగును. ఆపరాధమున నమలకుండ మింగుటలనగూడ నోప్పిరయ్యను. అందులకు నవ్యమే మంచియందని దాక్షులు నిశ్చయించిరి. ఇంత ముఖ్యమైన సాధనము ప్రజల కందరికిని సమ్యక్మే అగును.

పం దొప్పుబుట్టు.

శ్రీ:— ఏమమ్మా గుర్రపుండులు చేయడం వంటికి జబ్బు.

శ్రీ:— నేనెప్పుడు వినలేదమ్మా.

శ్రీ:— మావారు పందెం వొడ్డింపుడు ప్రతిమాటు గూడ ఈవార వల్లెమీ బాగులేదంటూవుంటారమ్మా.

ఎ యిదా బేరము.

ఇద్దరు స్నేహితు లొక సారాడుకాణమునకు వెళ్లిరి. దుకాణదారుడు వారి బాగావగనుక. వారు వెద్దకాతాదారులలో చేరినవారు కాబట్టి వారి సతకు గౌరవంగా తుప్పిలమీద కూర్చోబెట్టి మధ్యబల్లమీద ఉంచినారా సీసాను రెండుగలానులను పెట్టాడు.

ఒ:— మేముక పందెం వేసుకున్నాం పందెంబరిష్కారమైన తరువాత నీకుసామ్యుస్తాం.

దు:— సరే వానికేమింది ముందు దాహం తీర్చుకోండి.

ఒ:— నీవుకూడా కూర్చోనీకూ రకగలానులు యిస్తాను.

అని వారు మధ్యకు మూడు గలానులు తాగి వెళ్లడానికి లేచారు.

దు:— ఏమింది ఏమో పందెమంటి. ఏమి పందెమో ఎవరు గెలిచిందో చెప్పక పోలిరే?

రెం:— ఆపందెయొక్క పక్కసానం యింతలో తేలికగాదు. రాజుగారున్న రాతిస్తంభములికే ముందుకు పడుతుందని ఆయన అన్నాడు. వెనకకు పడుతుందని నేనన్నాను. అది ఎప్పుడు పడితే ఆపుకు పందెంసంగతి తెలుస్తుంది.

ఒ:— అందాక నీకు సామ్యుస్తావ్ నక్కరలేదని నీ నేనెప్పుడున్నావు.

దు:— సరి సరి నుండిగవ్వకుచోరే. ఈవారమీరి లాజ్ నీ ఇంకోనాడు నేను చెయ్యలేను.

ఇ:— నీవుజ్ఞుమండేను. నీవాలాగేమి చెయ్యకు. నీదయలేకుంటే మేము నిమనమైనా బ్రతికేతము.

త్రాగుబోతుల ధర్మం.

ఒకాడొక కల్లంకడిలోకి త్రాగునూడదని చెప్పి ఆయన ఒకరువెళ్ళి. "ఏమింది ఇక్కడయిరే మందున్నారు. త్రాగుమోతులలో ఎవరైతా ఏవ్యాపారమైతా ఎవ్వడైతా బాగుచేకారని మీరు రుజువుచేస్తే నేను బ్రతికినాను. త్రాగుమోతులకు దానుడనై వుంటాను" అనిచెప్పెను. ఒకడులేద "నావ్యాపారం ఆలాంటిదేమింది అదిఅందరికీ అక్కరకొచ్చేది కూడా" అని చెప్పెను.

"అయితే నీవ్యాపారం ఏమిటిఅనిఆయన అడిగెను.

"కనములను మోయడం" అని. అతడనెను.

కుట్టుకుని ముతబోధ

ఒకపూల్లో ఒక మతకురువున్నాడు. అతడు ఒకడట్టి చేత తనకోట్లు కట్టించుకొనేవాడు. ఒకసారి అతడా దుకాణములోనికి వెళ్లెను.

దు:— ఏమింది ఈమధ్య ఏమికోట్లు కట్టించడం లేదు.

సు:— పట్టుంలో కోట్లు మాబాగాకుడతాళాయి అక్కడ కట్టించాను.

మరియొకసారి మతకురువుకు దగ్గి వారిలో తారసిల్లెను.

సు:— మతబోధ వినడానికి రావడం మాని తనీకావే మోయి:—

దు:— మాపూల్లో నీ మతబోధ మరీబాగా చేస్తున్నారండి. అక్కడికే వెళుతున్నాను.

బొత్తము మూత్రాలు.

ఒక నాడు భార్య భర్త లిద్దరు భోజనంవేసి కూర్చుండిరి. భర్తకు కొంచెం మూత్రం మాత్రం కనబడెను.

భ:— ఏమో నాకే మూత్రం గా వున్నట్లే లేదు. దాక్షరిచ్చే మాత్రం నాకేమిని చేస్తున్నట్లులేదు.

భా:— మీరు విడువకుండా కోజు వేసుకొనడమేలేదు.

భ:— ఆయ్యో అలాగంటావేమి నేను మూత్రాల్లా మూకుమాత్రం సత్కర్తయి లింటూనేవున్నాను. ఒకపెట్టె భారీ అయిపోయింది.

భా:— సరే అవెట్టె మూటకేమి రెండో పెట్టె నిండామాత్రంలాగే వున్నాయే.

భ:— ద్వారబంధంబల్లమీదనున్న పెట్టె నీవు చూడలేదు. అందులో మాత్రంన్న అయిపోలేదు మరి.

భా:— ఆయ్యో! ఆ పెట్టె మీ రిచ్చిన మొదటి భారీ పెట్టె. దానినిండా నేను బొత్తములు వేసుకొన్నాను.

భ:— అ! ఏమిటి?

భా:— అవునండి అడ్డగోడమీద నిన్ను నేను నిండు పెట్టెనుచూచాను. మీరు కోజు మాత్రమకొని బొత్తములు మింగుతున్నార గాబోలు.

వారి భయములు

ఒ ఒకాయన 45 రోజులు కేటలను నీళ్లమీదనే బ్రతికాడెంది.

రెం: ఇతను గొప్పండి మా నాయన నీళ్లమీద 20 ఏళ్లు బ్రతికాడెంది.

ఒ: ఏమిటి ఏమిటి.

రెం: అతడు తెలుగువోడలో మాలిమిగావుండి కేకాం తరం వెల్లి 20 ఏళ్లకు మల్లి ఇంటికొచ్చాడు. ఆ ఇంకెయ్యేళ్లు అతడు నీటిమీద గాకుంటే మెట్టమీద నున్నాడు మరి?

ఒ:— బలెబలే బాగాచెప్పకయ్యానీవు అదా! నీళ్లమీద బ్రతికడం. అదిగాదు నేను చెప్పినది. మరేమితిక కుండా నుం నీళ్లుమాత్రం తాగి 45 నాళ్లు బ్రతికాడు.

రెం:— ఆలాగా, అయితే గొప్పమాటే.

మొన్నటి వెన్ను

ఒ:— ఏమోయి మొన్నటిరకం వెన్ను ఏమయినా యింకావుందా?

దు:— ఇంత నాలుగునీళ్ల అందండి ఏమాత్రం కూడా నండి.

ఒక:— కర్మ. కర్మ. ఆరకం అక్కరలేదు. ఇంకొక రకంవుంటే యియ్య లేకపోతే లేదని చెప్పా.

చూడగల గుడ్డివాడు.

ఒకనికి నేనూ చేరడానికి ఏమిన్నీ యివ్వను లేదు. చేరకపోతే చిగ్గిస్తుంది. అందుకతడొక చిత్రంచేశాడు. నేనలా చేరతానని నేనాధిపతి దగ్గరకువెళ్లి చెప్పాడు. వడ్డూపాడునూ బాగానే వుంది నాని కంటిరంకుమాత్రం గాజురంకుగా పూసుకుంది. అతడిని దాక్షుడు దగ్గరకు ఆ సార్వేంటు తీసుకొని వెళ్లాడు.

సా:— ఇతడిని కొంచెం పరీక్ష చెయ్యండి. మాస్త్రేచాలాలావుగానే యున్నాడుగాని మాపు కొంచెం:—

దా:— సరిసరి ఎంతలావుగా నుంటే నేమి కంటి మాపానని వాడు కయ్యాని కక్కర కొస్తాడా? అయినా మాతాం నాదగ్గర ఒక ఘనమైన కంటి జోడుంది. అది ఆయన ఒక జోడు కంటికి తగిలించాను.

సా:— ఏమయినా కనకు తోందా?

స్త్ర:— బలే బాగా కనకు తోంది.

దా:— బయట బడిందండి బండారం అంతాను. బలేబాగా కనబడుతోందట! ఆచట్రంబా అద్దాను అవ్వలేదు ను నుండి. చూడండి నీకు చూడగల గుడ్డివాడు. తప్పించుకొని పొయ్యేవాడేగాని తలలో తేగడి నుట్టుంది. బాగా పనికొస్తాడు. పట్టి తనిచేయించండి.

ముసలూళ్లకు ముక్కోపేతనం.

ఒకముసలాడున చాలా ధనము సంపాదించాడు. ఆయనకు కోటం ముక్కుమీదంటింది. నునకు మాత్రం మరీమరీ నుండింది. అతని బంట్రోతుకు ఆయన ఈడేవుంటింది. వాడు తనతనాన్నించి వాల్లింట్లో నే తనిచేస్తుండే వాడు. అందుచేత పడవులలో భేదాలున్నా భావాల్లా భేదాలులేవు. అనుదినం ఆ ముసలాయన నానునలా దొంగిలించుకుంటే కూర్చోబెట్టి సా:— ఉంకాలం సమద్యము దగ్గరకు తీసుకొనివెళ్లడం ఆచారమై పోయింది. వాళ్లు ఇల్లు విడిచివెట్టి వల్లి యింటికెక్కి చేలేలాగా దెబ్బయిపోయింది సానుల దెబ్బలాడడం వల్లి అంతలోనే నుండిగా మూట్లాడడం అలవాటు పోయింది. ఒకనాడు ముసలాడు బండిలాగుతూ అలసటాల్ని కొంచెం

అగినాడు. ఆసమయానికే ఆముసలాయనికి రేపిక్క అమాం తంగా వచ్చింది. లొగ వేసిరాబండి అని చెప్పి అరపుఅరచాడు. అంతదూరం కష్టపడిలాగి అలసట తీర్చుకునేందుకు అరతులేకం అగితే అలా అరచాలా అని ఆముసలాడికి యరీమరీ కోటం వచ్చింది.

మా:— నేను లొగనే లొగనయ్యా.

య:— ఒకే నీవు నేనలానే వుంటే ఈలాగు అంటే అధికారతీరస్కారం అని అనుకుంటావో నేనీతల తీ నెయ్యరట్లా?

మా:— నేను నేనలానే చేరితే నీలాగవాళ్లు ఇంతమాన లాజ్గితియినా ఇంకా ఫించను యియ్యకుండా నీకుట్టింటా రటయ్యా?

భర్తా-బంగారమా?

ఒ:— ఏమోయి నీవు రాజయ్య వెరగవూ! అతడు నిన్న అంకయ్య మకుగులో కడ్డాడు.

రెం:— తాగి వొట్టుదెలియక దానిలో పడ్డా డటండి.

ఒ:— సరేలే. ఆకనాన్ని తీసినవాల్లికి మూడునందలిస్తానని అతనివెళ్లాడు మానెమ్మ అంటోంది.

రెం:— అతడు బ్రతికివున్నావా అలాగుగను అస్తమానం దెబ్బలాడడమే గదండి. ఆయిల్లా లొకనాడైనా ఆరట్లే ఆడరింది ఎరగదండి

ఒ:— అతని మొలకు కన్నులకంటా మొలకొడుంది. వదిలేళ్లకు భటువు అన్నాయి. మొత్తం మూడువేలసామ్యు-భర్తపోతే పోనీ బంగారం పోతే ఏలాగు?

ఉండండి మంగలిని ఉడుక బెడుతున్నాము

ఒకాయన ఒకకుంగలియకాణములోకి వెళ్లాడు. ఒకడు ఆయనను ఒకకుర్చీలో కూర్చోబెట్టి తువాలు మెడకుడుట్టాడు.

బం:— అయ్యా ఈ తువాలులో పురుగులుండకుండా వుడుకుడుకు నీళ్లలో వుడక బెట్టి ఆరేకానుండి.

న:— ఆలాగా! నుండినని.

బం:— ఈనబ్బు. ఈకుంచ- ఈపన్నె- ఇవన్నిగూడ ఈలాగే బాగు చేశానుండి.

న:— బాగుంది బాగుంది.

బం:— ఈ కుర్చీ ఈమెత్తలు ఈకత్తి నీటిలో ఏమి పురుగులులేనని వ్రాచి బడతానుండి.

న:— సరేగాని కునర మెండు కారంభించవు.

బం:— అయ్యా నేను నుంగలిని గానండి.

న:— నుంగలి ఏడినది.

బం:— ఉండండి నుంగలిని గూడా ఉడకబెడు తున్నాను.

బడిపిల్లవాడుగాడు కుంతులే.

ఒక యిమ్మూళ్ల యివన్నెక్కకు ఒక పల్లెటూరి యిమ్మూళ్లకు వరీతుకువచ్చి పరీక్ష చేస్తుంటే కక్కగడిలో బడిపిల్లల కేకలు బలమై పోయాయి. వినివిని వినుకు ఎత్తి ఆయన ఆగడిలోకి అమాంతంగా వెళ్లి అందరిలోకి వెద్దవాడొకడు అట్టే మూట్టాడుకుంటే అల్లరి చేస్తున్న దా వెద్దపిల్లవాడే అతనిని అతట్టి కట్టికొనికొనిపోయి కొనగడిలో కుర్చీలో కూర్చోవే కదిలితే కాల్చునక్కటా నని వెప్పి చక్కానచ్చాడు. కొంతసేపటికి కుంతులేకూ కుంతులేకూ ఒక చిన్న పిల్లవాడు కలుపునందుకుండి కల యివరలికి వెట్టి"బడిపిల్లవాణ్ణిగాదండి మీరు కుంతులే పట్టుకొని వెళ్లారండి" అన్నాడు. అయ్యవాడుగూడా అబ్బాయిలాగే వున్నందున అతడు పాఠం చెప్పుకుంటే అరచి అల్లరి చేస్తున్నాడని అధికారి అలా చేశాడు.

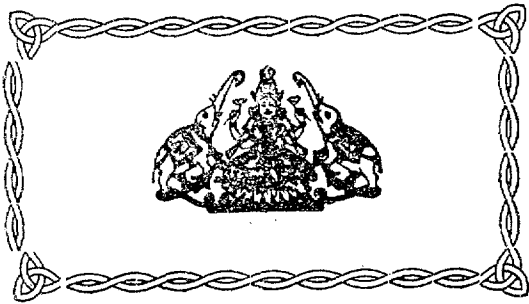
నోటీసు.

1904 సంవత్సరము మద్రాసు పట్టణము మున్సిసిపాలిటీవారి III ఆక్టు 240 సెక్షను ప్రకారము మనీసు వీధికిని వాల్లాబా రోడ్లవరకును మధ్యనున్న అరుణాచల ఆచారావీధి సోమవారము 24 వ తారీఖు నుండియు తీరుల్లివక్కేణిలో మురికికాలు వలు బాగుచేయుటకునై మూయబడును. కనుక తిరిగి ఆర్డరు యిచ్చేవరకు ఆ మార్గమున బండ్లు మొదలగునవి నడువకూడదు.

మున్సిపల్ ఆఫీసు } తె. సి. మొలోనీ
సెక్షనువరకు డిపార్టుమెంటు } ప్రసిడెంటు,
మద్రాసు 18-7-16 } మద్రాసు కార్పొరేషను

విషయానుక్రమణిక.

చిత్రపత్రము	8
ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల	4
వింతలు... విశేషములు, మాజీకు ప్రస్తుతము	5
ప్రభావనాస్యము	
మన విశ్వవిద్యాలయము	6
ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల	7
విరోధా మహా సంగ్రామము.	
విశేషతంత్రపత్రము	8-9
దేశీయతంత్రపత్రము	10
ఇంగ్లీషు తెలిగ్రామము	11-12
శిక్షణ విశ్వవిద్యాలయము	13
చాటులు	14

ఆంధ్ర పత్రిక

1916 వ సం॥ జూలై నెల 22-వ తేదీ

శనివారము.

మన విశ్వవిద్యాలయము

నిన్నటిదినము విశ్వవిద్యాలయ సభ జరిగినది. కాని ఇంటర్మీడియేటు ఫలచర్చ జరుగలేదు. నేటి దినము ఆచర్య జరుగగలదని తెలియుచున్నది నిన్న జరిగిన కార్యక్రమముకూడ అముఖ్యమైనది కాదు. ఒక తీర్మానము ప్రస్తుతపు వర్సికతులలో విక్సీలి యువయోగకరమైనది యంగీకృతమయ్యె నని మాయభిప్రాయము. ఇదివరలో విశ్వవిద్యాలయ కార్యనిర్వాహకులు ఈ సంగతిని రెండు కళాశాలలకు చేరినవారు మాత్రమే యగుచు వచ్చియున్నారు. రాజధాని కళాశాల క్రైస్తవకళాశాల ఈ రెండే కార్యనిర్వాహక సభ్యులను బంపుటకు అర్హము లనునంతటిస్థితి ననుకూరియున్నది. ఇతర కళాశాలలవారు ఈ యూరివారు గాని బయటి యూరి వారుగాని విశ్వవిద్యాలయ కార్యనిర్వాహక సంఘములోనికి చేరుట యగునై పోయినది. కాబట్టి విశ్వవిద్యాలయకార్యసరణియంతయు ఈ రెండు కళాశాలలవారియిష్టానుసారము సాగినదనిన తప్పు కాజాలదు. ఈ సర్వస్వామ్యమును విరుచుటకు కార్యనిర్వాహక సభ్యులసంఖ్యను పెంచుట యవసరమని జి. ఏ. నటేశ్వరగారు తలపెట్టి ఆసంఖ్యను వదునైదు బి న ర్ప వ ల స న ద ని నిన్నటిదినము ఉపక్రమము కొని తెచ్చిరి. అట్లైనయెడల ప్రాతినిధ్యము అందరికి నుండుటకు వీలు కలుగునని తెలియజేసిరి. అధికార మనుభవించినవానికి ఇట్టి యువపాదనము రుచించుననుట కల్ల. రాజధాని కళాశాలలో ప్రొఫెసరు ఆలెగారు దీని సభ్యుల తలపెట్టిరి. పిట్టెండిగారు హంటునిగారలను. అడ్డుపడిన. జి. వి. శేషఅయ్యగారు 15కు పెంచుటకు బదులు 12కు పెంచిన చాలునని సవరణ చెప్పిరి. సవరణను నటేశ్వరగారు అంగీకరించిరి. ఆసవరణ గాని ఈయంగీకారము గాని అనవసరము లని

మాకు దోచుచున్నది. నటేశ్వరగారు 15ను వదలి యుండకూడదు. నటేశ్వరగారికి సాహాయ్యము లేక పోలేదు. రామలింగారెడ్డిగారు వీరి తీర్మానమును బలపరచిరి. ఇతర కళాశాలలకు సంబంధించిన సభ్యులెల్లరును వీరికి సాయము చేయుటకు సిద్ధము గానేయుండిరి. తుట్టతుడకు సమ్మతులకు పెట్టిన వ్వుడు కలిగిన ఫలము గమనింపదగియున్నది. 43 గురు నటేశ్వరగారి కక్షమైరి. 25గురు మాత్రము కార్యనిర్వాహకుల పక్షముం దుండిరి. ఇది కార్యనిర్వాహకులకు పరాభవ మనుటకు సందియము లేదు. నటేశ్వరగారు మొదట నాలోచించినరీతిని వదునైదు సంఖ్యను వదలకయుండియుండినను వీరి తీర్మానమునకు సమ్మతులుతక్కువ వచ్చియుండవు. కార్యనిర్వాహకుల పరాభవము గాతర ముం యుండును. కార్యనిర్వాహకులకు భంగమైన మాకు సంబోధమని చదువరులు తలంపరాదు. కాని నేటి కార్యనిర్వాహకుల వలననే ఈ విశ్వవిద్యాలయపు పేరు చెడిన దనుట నిజము. వీరికి విశ్వవిద్యాలయ శాసనానుసారముగ సంపూర్ణ మగు శక్తులు గలవు. ఆ శక్తులను ఉపయోగించుటలో వీరు ఇంత కాలమును బౌద్ధార్యము చూపినవారు కారు. ఎల్లప్పుడు ఈ సంగతివాసులే యగుటచేతను ప్రత్యేకముగా పైన పేర్కొనిన రెండు కళాశాలలకును చేరినవారే యగుట చేతను అన్ని పనులయందును వీరి దృష్టి ఈ సంగతిమును విడిచి ఈ కళాశాలను విడిచి ఎక్కువ దూరము ప్రసరించుట లేదు. అందు లోను ప్రాతకాలమునుండి తామే కార్యనిర్వాహకులుగ వచ్చుచుండుటచేత వీరికి పూర్వాచార పరాయణత్వమును హెచ్చిపోయి యున్నది. మారనివారగుటచేత విశ్వవిద్యాలయ సభ్యుల వద్దను ప్రభుత్వమువారి వద్దను కూడ వీరికి పలుకు బడి హెచ్చినది. సంకుచితనిర్వచనమువలన కలుగు కీడంతయు కలిగియున్నది విశ్వవిద్యాలయాధికారము రాజధానికంతటికిని వ్యాపించున్నది. రాజధాని లోని ముఖ్యసంగతులను ఇతర స్థానములకును ఎంతో స్థానికపరిస్థితుల భేద ముండకమానగు. అట్టి పరిస్థితిభేదముల ననుగగలవారు బయటి యూర్ల వారుదురు గాని ఈ సంగతివాసులు కాజాలరు. కార్యనిర్వాహక సంఘమున నందరు ఈ యూరి వారే యుండుట యసిన బయటియూర్లను అలక్ష్యము చేయుట కాకతప్పును. బయటి యూర్ల విద్యార్థులను బయటి యూర్లలోని ఉపధ్యాయులను అడిగినయెడల విశ్వవిద్యాలయ సంబంధమున వారెట్టి యిక్కట్లు లనుభవించుచుండునదియు తెలియగలదు ఆ యిక్కట్లులు తప్పుటకు వారి ప్రతినిధులును కార్యనిర్వాహకులలో నుండుట అత్యవసరము. నిన్నటి తీర్మానముచే అట్టి ప్రతినిధులు కార్యనిర్వాహకసంఘమున చేరవలయు నని క్విన్నుమున్నగువారలు చెప్పిరి కాని హెచ్చుగా నేర్పడు వారు ఇరువురే కావున బయటియూర్లవారికి అవకాశ ముండు ననుట మాకు సందేహస్పదముగా దోచుచున్నది. అంతేకాక బయటి యూర్లవారు చేరవలసి యుండునెడల ప్రత్యేకము ఉపవిబంధన అవసరమగు నేమో యనియు ననుమాన ముండును చుచున్నది. ఎట్లైన ఈ తీర్మానముచే రాజధాని కళాశాల క్రైస్తవ కళాశాలల విశ్వవిద్యాలయ సర్వస్వామ్యత్వము

నశించునున్నందులకు మాత్రము సంతసించుచున్నాము. అచిరకాలమున నితీర్మానఫక్కినే ఇతర తీర్మానములు ఉపసాదితములై విశ్వవిద్యాలయాధికార వ్యాప్తి కనుకూలమగు కార్యనిర్వాహక సంఘ మేర్పడును గాక యని నమ్ముచున్నాము. అప్పుడు గాని విశ్వవిద్యాలయము వహించియుండు కర్కశస్వరూపము మారిపోయి లాభము కలుగదు. నిన్న సంగీకృతమైన మరియొక తీర్మానమును గమనింపదగియున్నది బి. ఎల్. పరీక్షను మరల రెండు సంవత్సరముల విద్యతో సాధ్యము చేయుట తగియుండదా యని న్యాయశాఖవారు కోరిబడినారు. ఈకోరికను విశ్వవిద్యాలయము తెలుపవలసిన దని ఏ. నుబ్రహ్మశాస్త్రిగారు పెట్టిన తీర్మానమును చర్చించుటలో కొన్ని చిత్రవాదములు జరిగినవి. కొన్ని చిత్రసంభవములును పొడనూపినవి. న్యాయకళాశాలాధ్యక్షులు డేనిసు గారు మూడేండ్లు చేసి 18 మాసములైనను కా లేదనియు ఇప్పుడే మార్పుల నవ్వలటకు కారణ మనియు బ్రసంగించిరి. తప్పుచేసినప్పుడు మరు నిమేషముననైనను దానిని నిరసి చేయుట దోషము కాబోదు. విశ్వవిద్యాలయము తప్పే చేయజాలదను నభిమానము డేనిసుగారికి నున్నదేమో మాకు తెలియకున్నది. వీరే ఇంకొకమాటకూడ చెప్పవారైరి. మూడవ యేడు చేర్చియుండుటచే విద్యార్థి కలుగు నష్టము తొంబదియైదు రూపాయలేయట. ఇంతకంటె విపరీతమైన తెలియమి లోకములో నుండగలుగునా? డేనిసుగారు విద్యార్థి ఫలహా సంఘకార్యదర్శి కూడ నై యున్నారే. వీరు విద్యార్థుల స్థితిగతు లింత ఎరుగనివారుగా నుండుట ఎంత శోచనీయ మొర శోచనీయము. సంవత్సరమునకు విద్యార్థి భోజనాదుల కగువ్యయము వ్యయము కాదనుకొనినారా యేమి డేనిసుగారు? అందులో ఈ సంగతిముంటి సగరమున స్వల్పముశోబోధ పని. లేనేలేదే. అధమ పక్షము విద్యార్థి యనినవానికి బుట్టిగానున్న ముప్పుది రూపాయలు జంటగానున్న నలువది రూపాయలు కావలసియుండునే! డేనిసుగారు మరియొక వాదమున తమ్ముడు తామే మించిపోయిరి. ఉపపాదకులు వక్రిస్తు గారట! సహాయకులు వక్రిస్తు గారట. కాకున్న నేమి నష్టమో. విశ్వవిద్యాలయ సభనిండ నందరో వక్రిస్తున్నారే వారు సభవారికి కల కష్టమును వ్యక్తపరచరాదా! ఎవ్వరును ఆ పనికి దిగలేదే. అర్థమేమి? మూడేండ్లపసరము కాదనుటేగా? సాపము హంటురు ఘోరు గారలు కూడ రెండేండ్ల యుపక్రమము పక్షముననే యువన్యసిందిరి. విశాల విజ్ఞానము సారస్వత విద్యచే కలుగు ననియు బి.ఎల్. మూడేండ్లుచేసినయెడల సారస్వతవిద్యలో చిరుదపట్టుముల కెవ్వరును చదువరనియు అది యనర్థదాయక మనియు హంటురుగారు వాదించిరి. హంటురుగారితో దేశీయ నాయకాభిప్రాయము ఏకీభవించు నుచుహార్తము కలిగినందులకు కడుంగడుగ ఆనందించుచున్నాము. వారి విషయమున సరియైన మాట చెప్పినారని హృదయ పూర్వకముగా ప్రశంసింపని హృదయ ఘండదని మా నమ్మకము. పనునై డేండ్లు సారస్వత విద్య చదివి జీవితము ప్రారంభించు నుద్దేశమున వృత్తివిద్యకు వచ్చు యౌవనులకు ఇంకను వికాసవిద్య న్యాయకళాశాలలో నేర్పదగిన దేమి

కలదో మే మెరుంగము. కొన్ని యవస్థాసములు న్యాయ శాస్త్ర మూలాధారముల వివరణమునకు చాలి యుండవలెను. తరువాత కార్యసరణిలో న్యాయవాదులు శాఖావిషయములను క్రమక్రమముగా నెరుంగగలరు. ఈ దృష్టిపథము న్యాయపరీక్షలకు ఉత్తమదృష్టిపథము. దీనిని నిన్నటిదినము విశ్వవిద్యాలయ సభ్యులవలంబించుట హంబురుగా రంగీకరించుట హైనుగా రనుమోదించుట శుభసూచకము. బహుస్వల్ప సమ్యుతులవలననే తీర్మాన మంగీకృతమైనది. 34వ దీని పరమగ్రహమృతులిచ్చిరి. 35వ వ్యతిరేకులైరి. అయినను చింతలేదు. న్యాయశాఖవారు జనాభిప్రాయమును గమనించి విశ్వవిద్యాలయ సభ్యుల తీర్మానమును మన్నించి బి. ఎల్ పరీక్షకు రెండేండ్ల చదువే చాలు నని సిఫార్సుచేతురు గాక యని విశ్వసించుచున్నాము.

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల.

గా. సర్ శివస్వామియ్యగారి క్రడంగము.

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలయొక్క ఆరవ సాంవత్సరికోత్సవ సందర్భమునందు సర్. శివస్వామి అయ్యరుగారు చేసిన క్రసంగము వేరొక స్థలమునందు ప్రచురితము. ఆ క్రసంగమునందు వర్తమాన విద్యావిధానమునందు గల గుణానగుణములను నిర్ణయించుటకై అయ్యరుగారు ప్రయత్నించిరి. కోవల్లి హనుమంతరావుగారు కట్టాభి సీతారామయ్యగారు వెంకటరంగారావు గారు వర్తమానవిద్యావిధానములను విమర్శించుచు సందర్శింపములను దెలుపుచు ప్రతీకారముల యావశ్యకతను విపులముగ జర్పించిరి ఆ క్రసంగములందు విద్యా విధానములవలన కంతవరకును గలిగిన ప్రయోజనము సంతృప్తికరము గాదని యవస్థాసకులు అభిప్రాయపడి రనియును జాతీయ వ్యక్తిత్వమును జాతీయ క్రత్యభిజ్ఞానమును వికసింపజేయుటకు విద్యావిధానములందు విజ్ఞతమైన విధానము పరికల్పితము గాకపోయి యుండవచ్చు ననియును హనుమంతరావుగారి వంటి విద్యావంతులై వర్తమాన విద్యాశిక్షణమువలన గలిగిన ఫలమును బ్రకటించుచున్నారనియును శివస్వామి అయ్యరుగారు చెప్పిరి. ప్రస్తుతము వ్యాప్తమైన విద్యావిధానము వలన దేశమునకు కొంత యుపకృతి గలిగినదను విషయమునందు శివస్వామి అయ్యరుగారికిని నితరులకును భేదాభిప్రాయముండజాలదు. ఉత్తమభరత పుత్రులు విద్యాప్రభావమువలన గలిగి రనుట నిజము. క్రకృతిశాస్త్రజ్ఞులు రె, బోను; దేశభక్తులు గోకలెలిలకు లజపతిరాయి, న్యాయవేత్తలు ముత్తుస్వామయ్య భాష్యంఅయ్యంగారు శివస్వామయ్యగారు, మతసంస్కర్తలు రామమోహనుడు, కేశవచంద్రసేనుడు, సంఘసంస్కర్తలు విద్యాసాగరుడు మొదలగు విద్యావంతులు ప్రాచీనత్రీచీ విజ్ఞానసంయోగమువలన గలిగిన భారతపుత్రులు. ఇట్టి యుత్తమ సంతానమువలన గలిగిన పృత్యభిజ్ఞానమే జాతీయ క్రత్యభిజ్ఞానమునకు మూలభీజము. జాతీయ క్రత్యభిజ్ఞానమును వికసింపజేయగోరువా రందరును సర్ శివస్వామయ్యరుగారు భావించునటులు విద్యాప్రవృత్తి జాతీయభావపరివర్ధితమైన అధికతరప్రయోజనమును గలిగియుండునని తలచుదురు గాని వర్తమానమునందుగల విద్యాశిక్షణనిర్మాతలను నిందించుటలేదు. వ్యాధిగ్రస్తమైన విద్యావిధానమునకు చికిత్స యవసరము. వైద్యవిధానమువైద్యునిచిత్తవృత్తిని శాస్త్రపరిచితిని ననుసరించియుండును. వ్యాధి లక్షణములను గ్రహించిన గాని

రోగమును నిర్మూలము చేయుటకును ఆరోగ్యము గలుగ జేయుటకును సాధన సంపత్తి గలుగదు. రోగలక్షణములు గలవని అధికారులు గ్రహించినపుడు చికిత్ససాధనములను వారు సాధింప గలరని నమ్మకము గలుగుచున్నది.

విద్యాప్రవృత్తియందు ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాల యవలంబించిన సాధనముల ఫలము అయ్యరుగారు తెలిపినటులు కాలక్రమమున విదితము గావలసి యున్నది. జాతీయకళాశాలయందు అవలంబితమైన నూతన విధానములు విద్యావంతులధన్యవాదములను బడయుచుండుటవలన నయ్యవి పాలక పాలితులపోషణమునకు పాత్రము లని తెల్లమగుచున్నది. కర్మ విద్యలకు విజ్ఞానమునకు గలిగెడి సన్నిహిత సాహచర్యమువలన జాతి వికసించగలదని జర్మనులచరిత్రమువలన విశదమైనది. వైరాగ్య పాశబద్ధమైన భరతఖండమున కీ మహాత్రామె తరణోపాయము గావలసి యున్నది. భావ సంతృప్తైన భారతీయులు పాశ్చాత్యభావపాశబద్ధులై కర్మయోగ విముఖులైరి. భారతీయులను కర్మపరతంత్రులను జేసి కర్మప్రాశస్త్యముచుష్ఠాపించుటకై విద్యాశిక్షణవిధానమునందునూతనపద్ధతుల నవలంబించుటయవసరము. కొత్తమార్గములు పాలకులకు గాని ప్రజలకుగాని రుచించుట దుర్లభము. కాలక్రమమున నీపద్ధతులు పరిపాటిగా గల వనుటకు శివస్వామి అయ్యరుగారు చెప్పిరి “ఈ పద్ధతుల నైస్సర్గిక ప్రాశస్త్యమునందు గలిగెడి సమ్యక్మును బట్టి ఈపద్ధతుల విజయమునందును విశ్వాసము తప్పక గలుగుచున్నది.” అనువాక్యము క్రమాణము. ప్రాచీనపద్ధతులను నామోదించెడి సర్ శివస్వామి అయ్యరుగారివంటి వారికి నూతనపద్ధతులందు విశ్వాసము గలిగినపుడు ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల విద్యా ప్రవృత్తిమార్గమునందు చలనమును గలిగించిన దని సమ్మతలయును. జాతీయ క్రత్యభిజ్ఞానము విద్యేషమునకు గారణము గాజాలదు. భరతఖండమునందు భిన్నయులైన మతములు జాతులు సారస్వతములు భాషలు విజ్ఞానములు కూడినవి. ఆ కలియకయే మానవసాధారత్యమునకు సాధనము. పురోవృద్ధికి జాతీయ వికాసమునకు ప్రేమ సాధనముగాని విద్యేషము సాధనము గాదని వర్తమాన మహాసంగ్రామమువలన విదితమైనది. భారతజాతీయ క్రత్యభిజ్ఞానము పాశ్చాత్య విజ్ఞానమువలన శోభాయమానముగుచున్నది. హైందవులకు భిన్న విజ్ఞానములందలి గుణదోషణములను గ్రహించెడి సామర్థ్యము గలను. ఆ సామర్థ్యమే భారతజాతీయతను రక్షించినది. ప్రేమవలన ప్రేమ గలుగును. ద్వేషమువలన ద్వేషము గలుగును. భారతీయులు అయ్యరు గారు పదేశించినటులు పాశ్చాత్యవిజ్ఞానమునందలి గుణములను గ్రహించి లాభమును బొందుట నిశ్చయము. ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలనుబోలిన సంస్థానపల్లెయును సొదిగ్గములైన విద్యానిమగ్నులను నిర్ణయించుటకు సాధనములు గాన పాలకులు పాలితులు సానుకంపభావమును బూని ఏతాదృశములైన సంస్థానపలను బోషించి జాతీయ క్రత్యభిజ్ఞానమునకు దోడ్పడుట ధర్మము.

గృహ పరిశ్రమల శిక్షణాలయము.

మైసూరు మంచి యదృష్టము చేసినది. మహారాజులుంగారు మహారాజులు. దివాను దివ్యమైనవాడు. ఈ కారణములచేత దినమొకవైపున సభివృద్ధి మైసూరులో సాధ్య మగుచున్నది. నూటలతో మాహాత్యము మాసిపోవుటలేదు. కార్యమున ఫలము కనుపించుచున్నది. మైసూరు ప్రభుత్వమువారు

గృహపరిశ్రమలకుగాను శిక్షణాలయమును బెట్టుటకు నిశ్చయించినారు. నల్. విశ్వేశ్వరయ్యగారిని ఎరిగినవారి కెవ్వరికిని ఈవార్త ఆశ్చర్యజనకము కాదు వారు బహుకాలముగా మనముక్తి కొకే మార్గమును సూచించుచున్నారు. ఆమార్గము భక్తిమార్గమో, వైరాగ్య మార్గమో సేవామార్గమో ఏమార్గమో యని మాచదువగులు ప్రశ్నింపవచ్చును. వీని యన్నిటిగుణములు ఆమార్గమున లేకపోలేదు. అయిన నూలదృష్టితో వాచినయెడల ఆమార్గము వీరునున్నటివి విలక్షణమైనది. మనము కాలమును వృథాపుచ్చుక ఏదోయొక అర్థలాభ కార్యమున వినియోగించుటయే ఆ పరమమార్గమని ఆరనిబోధ. కనుపుతొండి కట్టుబట్టుకు భౌతిక జీవనమునకు అనుకూలములు హెచ్చించుకొనుటయే నేటి జీవనసంగ్రామమున విజయమునిచ్చి యుక్తి కనుపరచు సాధన మని విశ్వేశ్వరయ్యగారు నిరంతరము ఘోషించుచునేయున్నారు. మనదేశమున ముఖ్యవృత్తి వ్యవసాయము. అది గాకున్న నంకుకు సాబాధించిన కూలి యనేకులకు జీవనాధారము. ఈరెండవ మార్గమున పూర్వగడచిన నదియే పరమలాభము. అసలు వ్యవసాయము మూలకముగా నైనను విశేషఫల మున్నదని సమ్మతకులేదు. అందులోను చిన్నరైతులతో నిండిన ప్రదేశమున క్లిష్టపరిస్థితులే సామాన్యము కాని వ్యవసాయకులకును వ్యవసాయ సంబంధు లగు కూలిపనిచారలకును రెండుతెగలవారికిని కావలసినయంత వ్యవధి యున్నది. సంతృప్తమున ఏనాడు మానముగో వ్యవసాయపు పరులకు పోగా మిగతకాలముంతయును కూడ జూరములలో జాతకలగో వ్యయము కావలసి యున్నది. లేకున్న న్యాయస్థానములలో సారామణములలో కన్ను పడుచున్నది. సాధారణముగ నున ఆపవారలస్థితియు నిరున్యోగస్థితిగనే యున్నది. ప్రతిదినమును ఇంటినికి కొంతకాలముపోగా తక్కిన కాలముంతయు గంటలు గంటలు నిద్రలోనో చింతపిచ్చులలోడి యాటలలోనో అంత కారవపతము కాని చిరుమాటలలోనో గడచిపోవుచున్నది. మరి యేదేశములోను పురుషులును స్త్రీలును ఈతీరగా కాలము వ్యర్థపుష్టులేదు. కాబట్టి వీరికి ఈ ఏకమైన కాలమునకు నుచితమగు పని కల్పించిన యెడల దేశము బాగుపడగలను. అయిన సమృద్ధిపూజ వ్యవధి కలవారికి పెద్దకర్మాగారములలో పనిపెట్టుటచే ఆ పని చేడవలసినదే గాని వీరికి లాభము గాదు. కాబట్టివీరప్పుడప్పుడు చేయవలసినపనివీరికి పెట్టుట అవసరము. ఇప్పటికిని అట్టి ఏర్పాటులు కొద్దిగా మన దేశమున లేకపోలేదు. కొన్ని ప్రాంతములలో వ్యవసాయము పని లేకప్పుడు కృషిచేయుట చాప లబ్దుట సామాన్యముగా నున్నది. మరికొన్ని ప్రాంతములలో త్రాళ్లు పేరులయును ఇంక కొన్ని ప్రాంతములలో నార దీయులయులవు. స్త్రీలును ఇంటిపని పాటలు లేకప్పుడు నూలు వడకు నభ్యాసము ప్రాతకాలముది ఇంకను నెచ్చులచైన కలదేమో యని యరుచూనవలయున్నాము. కొంతము నవీరపరిస్థితుల వాసన దగిలినవారు చొక్కాలలులు మొనలైన పనులు చేయుదుండుట నూచదువరు లెరుగవచ్చును. అయిన ఇప్పటికి మన దేశమున ఈ యుపవృత్తులు విశేషముగా గాని క్రమముగాగాని జాతీయందున్నవని చెప్పవలయు పడదు. వీనిని విజృంభింపజేసి క్రమముగా ప్రతిష్ఠాపించి లోకుల ఆర్జనశక్తిని అభివృద్ధి చేసినచే కాని ఫలములేదని ఎరిగివిశ్వేశ్వరయ్యగారు పనిచేసిన భించినారు. ఇంటిపట్టున చేయగల పనులెక్కియు నను గలవు. పరిగ్రమలును అనేకములుఉన్నవి. వీరి కాలు మేజోట్లలబ్దుట త్రాళ్లు మున్నగునవి చేయ

పాఠము, జూలై 21. — రిన్నటి సాయంకాలము సాయం
కోయకు దక్షిణమాన కీర్తనలు వ్యర్థప్రయత్నములచేసి
విశేషస్వయంతో నెవకకు మరలిపోయిరి. సోమావదీసాంత
మున విశేషయుద్ధవేమియు జఱుగలేదు. హాటన్కోయ, బ్లూరీ
రంగమలందు తీర్థమగు ఫిరంగియుద్ధము జరిగినది మన విమా
నములు కీర్తనసానముల వైనను రైలుపేట వైనను బాంబులు
వేసెను. చేసిరట్, లూనెవిల్లిలవై ఒక కీర్తనమానము
బాంబులు వేసెను,

బెట్టిమవారి నూతన విజయములు.

లాంగీవార్ డెల్విల్లియ్యుద్ధము.

లండను, జూలై 21.—నిన్నటిరాత్రి ఆంగ్ల సేనాధిపతి సర్ డగ్లసు హేగ్ గారిని ప్రకటించిరి:—బెట్టిమవారి లాంగీవార్ రంగమునందు శత్రువులెంత యాటంకముచేయునో మేము 1000 గజముల దూరమునుండి పోయితిమి. లాంగీవార్ గ్రామమునకు ఉత్తరపు వైపునకు సాగింతుననుక, డెల్విల్లి అడవియందును శత్రువును యుద్ధము జరుగుచున్నది. సేనాధిపతి ఇతరభాగములందు మాకులేమియు లేవు.

ఆంగ్లవిమానములు.

నిన్నటిదినము మన విమానములు శత్రువుల మాఖ్యలైలువేట్లయ్యెను. విమాన విమానములందును, ఇతర సానములందును ఆ నేక టన్నుల ప్రేలుడుగుండ్లను వేసెను.

ఒక శత్రువిమానము ధ్వంసముచేయబడింది. కొన్ని విమానములు నెలగొల్పబడింది. జూలై 16వ తేదీనుండి ఇంతకంటె మన విమానములు 4 తిరిగిరాతేను.

మరికొన్ని విజయములు.

లండను, జూలై 20.—ఈ సభ్యత్వము సర్ డగ్లసు హేగ్ గారిని ప్రకటించిరి. లాంగీవార్ డెల్విల్లి అడవులందు ముఠికొంకెలను శత్రువైతిమి. లాంగీవార్ బెట్టిమవారి రంగమునకు ఉత్తరమున మన సేనాపతి ముందుకు నడచింది. లిప్టికర్త మన వానిలపట్లము కొంతమందిని పోయింది. ఇతర స్థానములందు ఫిరంగియుద్ధము మాత్రము జరిగినది. సానములు జేయబడు తేను.

జర్మను మాఖ్య సేనాధిపతి దిశచర్య పునరుత్తమును బట్టి జూలై 1-వ తేదీనాడు 6-వ బెట్టిమవారి నిలక పట్లమునందు 8500 లో 8000 సైన్యము వచ్చి మైదను తెలియచున్నది. ఇంకొక బెట్టిమవారి పట్లమునందు 1100 మందిలో 980 మంది సైన్యమువచ్చిమెనియు, ముఠికొంకె పట్లములలో సగమునకు వైగా వచ్చిమెనియు ఒకపక్షమునందు వచ్చియు బడి యున్నది.

నిన్నటి సాయంకాలము ఆర్యన్ పియరీనుకు దక్షిణమున 2 మైళ్ల సాదవుల శత్రు సేనాధిపతి మేము ముట్టడించితిమి. సైన్యమునందు ఆస్ట్రేలియనుపట్లములు బాగుగా పనిచేసింది. 140 మంది ఖయదీలు కట్టుబడిరి.

ఆంగ్ల సేనల విక్రమము.

లండను, జూలై 21.—నిన్న రాత్రి ఇటుల ప్రకటించబడింది. సోమకుత్తరమున మేము సంపాదించిన స్థానములను బలపరుచుకొనుచున్నాము. దక్షిణమున మేమురంగమును విస్తరించుకొని జర్మనుల మొదటిసానమునందు ఎన్నెన్నునుండి ఓవెలన్నుగట్టుకొను శాక్రమించితిమి. నేటియుద్ధమున నదికొనుపార్వ్యములను 2900 మందిసైన్యములను 8 ఫిరంగులకు 80 మరఫిరంగులను చాల పాదుపులను పట్టుకొంటిమి. థియోమాంటుకు వర్షియను మూఢాకు మడిభాగమున మేము నుండునకు పోతిమి. వూరికి సాగింతును 300 మంది కట్టుకొంటిమి. బుధవారమునాడు రాత్రి వరానువారి విమానములు బాగుగా పనిచేసింది. అది ధిరోవేలి, హంటు మడి, బిరులెను, కోయి నెలు వ్రేకునులమీదను వేయి కు ఈశాన్యమున నుండునొద్దకున్న సైనికస్థానములమీదను బాంబులు వదిలింది.

ఆంగ్ల సేనలు ముందునకేగుట.

లండను, జూలై 21.—బెట్టిమవారి లాంగ్విల్లిలకు శత్రువుల ఆంగ్ల సేనలు పోరాడి అడవివరకుపోయి శత్రువులను తరిమెను. రాత్రి వేళ శత్రువులు తీరమున పోరి ఉత్తర భాగమున నడుగిడ గలిగిరి. బిటిజను స్థానమునకును డెల్విల్లి అడవికిని మధ్య పోయి విరామము తేమింద జనకు చున్నది.

రమ్య

వాలీసయూ యుద్ధము

వెట్రాగ్రామ, జూలై 20.—ద్రెవనది వైపున, వాలీసయూ రంగమునందు ఫిరంగియుద్ధము జరుగుచున్నది.

బాల్లికు సముద్రమున నాకాయుద్ధము.

కోవెల్ హేగ్:—జూలై 21.—బుధవారమునాడు రాత్రి బాల్లికుసముద్రమునందు దొక నాకాయుద్ధము జరిగినది. రాత్రియంతయు ఫిరంగుల ప్రతిధ్వనము వినుటయందెను. ఈధ్వనము దక్షిణముగా కొంతకంటె వినుట నెలిచిపోయెను. దీనినిబట్టి యధ్యులు జర్మనునాకాదళమును చుట్టెనుకటక ప్రోగిరిని తెలియచున్నది.

కాకనర్ రంగము

రమ్యుల విజయము

వెట్రాగ్రామ, జూలై 20.—రమ్యుల సేన మడిభాగము ఇంకను నుండును పాదుపులను కొన్ని కొన్ని కట్టాలమును 10 మైళ్లునుండును వచ్చింది.

ఒకపట్టణము రమ్యుల వశమగుట.

వెట్రాగ్రామ, జూలై 21.—బెట్టిమవారి వాడ్యమున నున్న గుమిక్కంచ్ అనుపట్టణము రమ్యుల స్వాధీనమైనదిని ఆధికారులు ప్రకటించిరి.

రమ్యరంగము.

నీస్టర్ నది వరదలు.

వెట్రాగ్రామ, జూలై 21.—నీస్టర్ నది వరదలై పాదుపులకు శత్రువులకు కొంచెము లాభవంతముగా నున్నది. వాడు కోవెల్, లాపిల్ వోలిక్స్ రంగములందు కొత్త సేనలను జేర్చుటకు పట్టణమునున్నది. దీనిని బట్టియడ ఈ సాగింతములందు శత్రుయుద్ధము జరుగునని తోచుచున్నది.

నీస్టర్ నదివై యుద్ధముచేయుట ఇంకొక మానమునకు సాధ్యము కాదు. ఇదివఱకు లాపిల్ వోలిక్స్ నందు పుర సంఘమునకుండినయొకరు తప్పించుకొనివచ్చెను. అతడిట్లు చెప్పెనున్నాడు. ఈ పురమునకుట్టుకొనిన ఆస్ట్రేలియనులు బలవంతులై పురవాసుల నందఱినిఆస్ట్రేలియనులపని వారిచేపని చేయుచుకొనుచున్నాడు. తక్కినవారందఱునిండిలేకమానుచున్నారని వక్కాని పట్టు ఇదివరకే భక్షింపఁ బడినది. చతురయొక రొట్టె ఖరీదు ఒకపాదు ఒక రూపియందు మెక్కడను దొరకుటలేదు. వైఫాయడ్ జర్మను పుర నుండుటకు వ్యాపించు చున్నది.

జర్మనీ

జర్మనుల కొత్తసేన.

లండను, జూలై 21.—బెట్టిమవారి మీదికి జర్మనులు ముఠికొంకె పట్టణములను బంపిరి మాన్వెడిహంట్ కి గారిని.

జర్మను సేనాదులు.

సైన్యమునందు నిలిపివేయబడుట

లండను, జూలై 20.—వర్షియరంగముననున్న జర్మను జనరల్ బ్రీక్లనుకు, జనరల్ జిట్టునిజ్ ను సైన్యమునండి నిలిపివేయబడిరిని స్పష్టమగుచుండి వాయుశాస్త్రవచ్చింది.

లీప్ జిగ్ ముట్టడింపబడు స్థితిలో నుండుట

లండను, జూలై 20.—కారీక్ నుండి పోయియు వచ్చింతులై శత్రువులందు ఇట్లు చెప్పబడినది:—

లీప్ జిగ్ పట్టణము ముట్టడింపబడు స్థితిలో నున్నదిని ప్రకటించబడింది. చార్లటన్ పర్వతానికి ఆహారసామగ్రిల దుకాణము లన్నియు దోచుకొనబడుచున్నది.

అమెరికా

అమెరికా వ్యాపారులు.

వాషింగ్టను, జూలై 21.—అమెరికాలో కొన్నివర్తక సంఘములతోడను కొందఱు పురపులతోడను ఆంగ్ల దేశము వారు వ్యాపారము చేయరాదని ప్రకటించబడినందున దీనికి కారణమేమని ఆంగ్ల వ్యాపారుల అమెరికా దోరతమువారడిగిరి.

బంగాళము

దక్షిణాఫ్రికా ప్రయాణికుల కేసు.

కలకత్తా, జూలై 21.—కె.ఎస్. వల్లెయను మరీ నలుగురును బంగారము వారింపిరిని వారిని నిబంధించిన కేసుతో ముద్దాయాల పిటిషనును న్యాయమూర్తి వాదరిగాను తోగిసి తేసింపన వారు అపీలుచేసెదమని తెలిపి.

కలకత్తా వైశోధ్య.

కలకత్తా, జూలై 21.—మెనియెర జిహనువో గారు న్యాయవాదిగా చేరుట కనుమతింపనైనదిని కోరినందున ఆదినయనా పరిష్కరించుటకు బుధవారమునాడు (26-1-16) ప్రధానన్యాయమూర్తి గారును మరి 5 గురు న్యాయమూర్తులును ప్రత్యేకముగా విచారణచేసెదరు.

దేశీయ తంత్రీవార్తలు

(మా స్వకీయ విలేఖకుల వర్తనముడి)

మద్రాసు

కూనూరు పురపాలక సంఘసభ.

కూనూరు, జూలై 22.—ప్రభుత్వమువారి ఉత్తర్వుల ననుసరించి కూనూరు డివిజన్ ఆఫీసునకు పురపాలక సంఘాధ్యక్షుడని కెన్నుకొనబడుటకు క్యాండిడేటుగా నుండిరి గవర్న మెంటు సెక్రటేరీ యెట్ లో నింతకంటెను సార్వజన్య గాల్గును, పింఛెను తీసికొనిన డిక్టేటర్లును నుండరవాల్సినగాను నుడ సంఘాధ్యక్షుడని కెన్నుకొనబడుటకు నిర్ణయింపబడినది. డివిజను ఆఫీసునకు ఇవ్వకు తన ప్రతిష్ఠామును మానుకొందు.

దొరతనమువారి ఖాసిమల్ డిపార్టుమెంటు.

ఉదకమండలము, జూలై 22.—ఆగస్టు మొదటి తేదీ నుండి జూలై 22 వరకు మొత్తము గూడ విద్యుత్తు మానినది కాబట్టి ప్రత్యేకకాళిగా నుండును. వారికి ఆ తేదీనుండి కి. రామానుజాచారిగారు రిజిస్ట్రార్ గా నుండును.

హిందువులకును మహమ్మదీయులకును తగవులు.

కల్లికోట, జూలై 21.—సామూరి తాలూకా వనం గథ అంకిం గ్రామమునందు హిందువులకు మహమ్మదీయులకు మైదను కలిగినది. ఇరుపక్షములందును కొందఱు చేరి తరువు దేవతల మాహాత్మ్యములనుగూర్చి గొప్పగా చెప్పుకొనుచు కోపముతో కొట్టుకొనిరి; హిందువులలో అనేకులకు దెబ్బలుతిగిసింది. గ్రామమునందు వానియవరం బడవాల యుండును మహమ్మదీయులచేరు కడి వడకుండ్లవలెరలు పోలినవారు విచారించు చున్నాను.

బొంబాయి

ముఖ్య గ్రంథులగు జమీందారుల రక్షణశాసనము.

కరాచీ, జూలై 21.—సింధుదేశము ఒక జమీందారుడు అక్బులవాడు వాధించుచుండగా ప్రభుత్వమువారిని వైకాసనముక్రింద జమీందారిని రక్షింపువని కోరెను. న్యాయస్థానములందు ఈ విషయములు విచారించబడ గూడదని కాక నమునందు జెప్పబడియున్నది. ముఖ్యగ్రంథులకు ఈ జమీందారిని ప్రభుత్వమువారు అధికారియగు ఒక మేనేజరు విచారణ క్రిందనుంచి. ఈ కేసునందు జమీందారుడు కర్తవ్యములను, జూదములను ఇతరుల క్యాన్డలుల కలనను ముఖ్యగ్రంథమునని ఆశ్చర్యపరిచినవారై సింధుదేశపు కమిషనరువారికి విజ్ఞాన సాపత్రమును సమర్పించిరి. కమిషనరు గారు జమీందారు గారికి రక్షణమిచ్చుటను సమ్మతించలేదు.

సముద్రమునందు పడి చనిపోవుట.

బొంబాయి, జూలై 21.—నిన్నటి సాయంకాలము బొంబాయినుండి ఆర్. జి. ఏ పట్లమునందున్న ఫిరంగి కాల్పులవారు ఎవ్వరుమార్చి ననుకటకు పడుద్రోయిపోడి చనిపోయెను. అతనికి మనోవైకల్యముండుటచే అతడు కొలాబా ఆనుకట్టిలో నుంచుండెను. నిన్నటి సాయంత్రము అతని మనమున కేమికోవియో అతడు ఆనుకట్టినుండి ఎవ్వరికిని కనబడకుండ లేచిపోయి నుండునొకటి కల్పి పడిపోయెను. కోగినిమూర్తి ఆనుకట్టియందు శత్రుత్వీకొనబడలేదని పంచాయితీదార్లు నిన్న జరిగిన పంచాయితీయందు చెప్పిరి.

యుద్ధానంతర వర్తకము

బొంబాయి వాణిజ్యసంఘపు నూతనము.

యుద్ధానంతర వర్తకమునకున్న బొంబాయి వాణిజ్య సంఘమువారు తమ నూతనములకు కుమి. ఏ నిబంధనలతో ఎక్కువ సంధిజరుగునో చెప్పబడినది గనుక యుద్ధము యొద్దయైనవారికి రీమానులు కాలములో శత్రుతోయి లండను ప్రత్యేకముగా లెక్కలు పుచ్చుకొనిననే గాని సామాన్యము నందుండగూడదనియు, సామాన్యపు కేవులలో నెచ్చుటకు వర్తకము చేసికొనగూడదనియు నుండు కానిక కలయును.

సామాన్యపు వర్తక విధిగూడ 18 నూతనము నుండునని. వారిలో 14 హిందూదేశమునకు వర్తిండును.

ఒక లక్షాధికారి మృతికొందుట

బొంబాయి, జూలై 21.—మహాలక్ష్మియందు శర్మ నాముని శేకు నాకోటి జె. గ. వేడియా అను వొక లక్షాధికారిని పోస్టుమర్త్యము మృతికొందెను. ఇతడు వర్తకవర్తమున చాల నుకట్టియు. అనేక వర్తకసంఘములకు ద్రెక్టరుగాను బొంబాయి పోస్టుమర్త్యము ట్రస్టీగానుకూడ నుండెను.

పంజాబు

పంజాబు శాసనసభ

లాహోరు, జూలై 21—ఈ సభలో సభ్యులు గానుండిన శాసనసభకు సుందరసింగు గారు నియోజకవర్గములను వహించి జాతీయక రాజీ భావన గాను నియోజకవర్గములను సామ్రాజ్య శాసన సభ్యులైనందున పీఠస్థానములలో సర్వత్రా బహదూరు నశీల్వాలు మేజరు ప్రభుత్వసీంగు (లిటిట్రాటరు) గారును భాను బహదూరు యూనపురా (అమృత్ సరము) గారును నియమితులైరి.

ప్రాంతీయము

పంజాబు శాసనసభలో నొక బిల్లు.

లాహోరు, జూలై 21:—చుట్టుట సిగరెట్లు మున్నగు వానిని త్రాగు పిన్నవారిని తీరనివలనగా జేయట కిటీవల పంజాబు శాసన సభలో సర్వత్రా జనసీనింగు రొక బిల్లు నవహించిరి. ఈ బిల్లు విషయమై ప్రభుత్వమువారు ప్రజల యభిప్రాయములను తీసికొనుచున్నారు.

దాచవాలో ఆర్యవహుజనువారు బిల్లు కనుకూలము గను, పంజాబు మహమ్మదీయ సంఘమువారు దానికి ప్రతి మాముగను తమ యభిప్రాయముల నిచ్చిరి.

సింలూ

గెజెట్ ఆఫ్ ఇండియా.

ఆర్డీ కాకాభా నియోజకవర్గము.

సింలూ, జూలై 21:—సి. ఎం. కై ద్య గారు యొద్ద విషయపు తెక్కలను తి:కిచ్చేయటము, ఇ. ఎం. కెక్; ఐ సి. ఎస్; గారు భాంబాయి డిప్యూటీ అకౌంటెంట్ జనరల్ గాను నియమింపబడిరి.

స్టేసువ్యాధి.

సింలూ, జూలై 21.—15-7-16 వ తేదీలో నంతవగు వారమున నీవ్యాధి 1180 మందికి సంక్రింది. 888 గురు చనిపోయిరి. బొంబాయిరాష్ట్రమున 825 గురుకు చెన్నపురిలో 78 గురుకు బంగాళమున ఒకడును బేరూరు ఒకస్థానలో 3 గురుకు సంయుక్త పరగణాలలో 9 గురుకు బర్మాలో 174 గురుకు మధ్యకాష్ట్రములలో 8 గురుకు మైసూరులో 119 గురుకు మోదగావూరు 121 మందియు మృతివొందిరి. పంజాబులో నెవ్వరను మృతివోదలేదు.

ఇరువదవారుల ఆదాయము

సింలూ, జూలై 21:—1-4-1915 మొదలు 9-7-1915 వరకును వచ్చిన మొత్తముకంటె 1-4-1916 మొ. 8-7-1916 వ తేదీవరకు రూ 89, 46, 491 అ మొత్తుగా ఆదాయము వచ్చినది.

సామ్రాజ్య శాసనసభ

క్రిస్టియన్లు నియమింపబడుట.

సింలూ, జూలై 21:—కెప్టెన్-మార్కు సర్ విలియం మార్క్వెట్, సర్ సార్లూకిన్, డెడ్-లో, సర్ రాబర్టుగిల్లెన్, గ్రాంట్, కోల్ మెడిమెన్, గాంబీర్, హోర్ట్ హిస్టోల్ మేజర్ తింగ్ గారు సామ్రాజ్యశాసన సభకును నూతన సభ్యులుగా నియమింపబడిరి.

బర్మా

మృవనాయ జంతువుల పెంపకమును

విచారించు సంఘము.

రంగూను, జూలై 21:—ఈదినము బర్మాపరపతిసంఘమున జరిగినట్లుగా జి. ఇ. ఇంగ్లీషు గారి యాసమాన్యము క్రింద ప్రైంపుపు (ప్రభుత్వసభ జరిగినది. ఈ సంఘమున (1) గుట్టు యము (2) కనుపులు (8) పండులు (4) గొట్టెలు మేకలను గొట్టు విధానించుటకు నాలుగు సంఘము లేర్పాటు చేయబడినవి. విచారణజరిగినవలన విధమును గూర్చి చర్చజరిగినది.

స్టేషనరీస్టు హరిత్రి :—నిన్నటిదినమున మేము ప్రభుత్వసభలో పాల్గొనుటకు 188, 184 సంబంధము ప్రభుత్వసభలో 3 వై సంబంధమునాడ కృతార్థులలో నొకవ్యక్తిని ప్రసంగి గొట్టునున్నాము.

ఆరోగ్య విషయములు

ప్రాంతీయము.

అష్టాంగయోగములలో ముఖ్యమై, ఇటువలెవ్యాపార ధ్యానాదులకును, అటువలెనఫలమునకును ఆగస్టుమే, ఆత్మానుభవమునకును యోగానుభవమునకును మూలమై, వైద్యవిషయమున ఒకధ్యనుపాఠసీసమై శరీరవ్యాధులను నివారమున దేహాయాన ముఖ్యమై, సంకరానందకరమై చెప్పారునది యీ ప్రాంతీయము. పాతంజలియని చెప్పిన సంయమాభ్యాసమున కిదిమే మొదటిమెట్టు. దీనివలన నొనగూడని కార్యము లేనేలేదు. జ్యోతిషమువలన నయముగాని జాడ్యములు ప్రాంతీయమువలన గుడుడనట.

కొండలు కారీరకాస్త్ర విదలు ప్రాంతీయమున దేహమున కివాగ్యకరమునయియు, శరీరమున విశేషముగా గూడుచుండు బాగుపులును గాలివలన ఒక్కొక్కప్పుడు ప్రాంతీయమును గలగవచ్చుననియు వాదించు చున్నార గాని ఇది కేవలముపొరపాటు. ప్రాంతీయమునందు అంతరంగములను శుద్ధిచేయుగలము గలదనియు, ప్రాచీనాధ్యులు చెప్పినవి అనుభవసిద్ధములైనవియు పాశ్చాత్యకాస్త్ర వేత్తలు నిర్ణయించుచున్నారు.

ప్రాంతీయ మభ్యాసము ప్రయాసకరమైనది కాదు. సంగీతము పాదసపుడును రోదనము చేయునప్పుడును, సంతోషముతో చప్పటలు డాట్టునప్పుడును, ఆత్మలించు నప్పుడును, దగ్గునప్పుడును, నిట్టూర్పు నిచ్చునప్పుడును, గుక్కవిడువక మాట్లాడునప్పుడును మనకు తెలియకయే శ్వాసము కొంతకలుకు నెలిపివేయబడుచున్నది. ప్రాంతీయమున జలుగుచున్నది. ఈ కార్యములకొకట, శరీరమున సంతయో శక్తివ్యయమునకు బడుచున్నది. ఆయా యంగములు ఈశక్తివలన కదలికవొంది నరముల బలహీనత, మాంసభౌతికము సృష్ట్యట మున్నగు వానిని బాటదొలుకు, కాన శరీరమునకు హాయిగానుండును.

ఒక్కొక్క డీకార్యముల వాటంకకలుచిన యెడల ఆరోగ్యస్థితికలును. విద్య విద్యునప్పుడు ఏ దుష్ట మాన్యం బ్రయత్నించక గూడదు. శ్రీ ల కు రోదన మువలన జ్యోతిష ప్రయోజనము గలదు. రోదన క్రియవలన (అదవారియందు ముఖ్యముగా) డోపిరితిత్తులు వికలమగును, రక్తము త్వరితగా ప్రవాహించును, మరుగుదనము గలుగును, కష్టమున కార్యమునకు ఉపకారీ కలుగును, నరముల బలహీనత తగ్గునది డాక్టరు కామెల్ గారు ప్రాయముచున్నారు. రోదనము వలన శరీరకష్టమున కొన్ని నవయించుకొను శ్రీలకు యావము విశేష కాల ముండునని కొండలు వైద్యులు ప్రాసిరి.

గానమువలన వత్తుము వికలమై డోపిరి తిత్తులందు గలగవొగముల కంటక మిచ్చును. గాయకులయందు తలముగా శ్వాసకోశ సంబంధములగు వ్యాధులుగలగవు. కానకచ్చి రీలయందు పాడువానికి కొంతకలుకు ప్రాంతీయమభ్యాసమును, ఇతర విశాసమున ఆర్యము. చిన్న బిడ్డలకు సంగీతము పాడుభ్యాసము ఆరోగ్యమునకు దోడ్పడును

ఆత్మలించుట ఆత్మజ్ఞానము గురభ్యాసముకట్టి మనయందు వ్యాపించుచున్నది. విశేష కాలము ముడుచుకొని పండుకొనిన వాడును, అలకలనొంది విశ్రమించువాడును, తెల్లవారుజామున నిద్రలేచువాడును ఒకటిరెండుసార్లు బాగుగా ఆత్మలించి ఒడలు విరుచుకొనుచుండును. పిల్లలును, కుక్కలును చాలనేపు పండుకొని లేచినవోడనే ఆత్మలించి ఒడలు విడలించుకొనుచు కాళ్లు సాధ్యమునుంకెకలు వాచి హాయివొందు నట్లుండును. పసిబిడ్డలందును ఈకలు ముప్పదప్పుడు మాయమందును ఆత్మలించుట (ప్రకృతిసిద్ధము. ప్రకృతిసిద్ధము కాని యకార్యములను స్వల్ప జంతువులుక, జ్ఞానమెలుగని బిడ్డలును చేయజాలరు. కాన ఆత్మలించుట సాధ్యమును సంకలము ప్రాప్తిహింసకలెక. ఆత్మలించుట విశ్రాంతికరము. అని శ్వాసకోశములను వికలముచేసి, వానికిని హృదయమునకును వికారింపిచ్చును

నవ్వుటకుడ శ్వాససంబంధమును శరీర వ్యాధులము. స్వల్పముగా ప్రాంతీయమున వ్యవ మొదట శ్వాసకోశము, వలయందు ప్రారంభమై, దిగువ జీర్ణకోశము, కారిజము, మూత్రికోశములకు గొంతించుమిచ్చి ఆయా యంగముల పనులకు దోడ్పడును. నవ్వుటవలన వత్తుము వికసించును. శీత్రయిలకు తెటగలుగును, చెడుటాత్మ్యంగా పుట్టును. చింతకాంతిలై నిద్రమాని యజులించువానికి ఒక్కొక్కప్పుడు ఎంతయో వికారింపకలమై ఆరోగ్యమునకమై యుండును. నవ్వునం చెప్పియో నుగుణముల గలవు.

పూరక తుంభకములవలన రక్తము వర్ణమై రేచకము వలన అశరీరుద్ధ వదార్థములు విశ్చింపబడును. ప్రాంతీయమభ్యాసములకు ప్రారంభమున తలత్రిపుటయు, కండ్లు తిరుగుటయు కలుగుచుండునుగాని ఆభ్యాసము కృద్ధియగు కొలది నీ గుణములు మాయమగుచు హాయిగా నుండును. ప్రాంతీయ మభ్యాసమున నరముల కుడ్డు. మనోచింత మున్నగునవి మాయను. నరములకు బలము కలుగును. సాధారణముగా ఉచ్చాస్యన నిశ్వాసములు చేయువాడు మోయగల బకవునకు నుమా రిదివడింతలబరువును ప్రాంతీయమభ్యాస మోయగలడు. ప్రాంతీయమునకుల బ్రబుద్ధివికసించును. మేధశక్తి కృద్ధియగును, నిద్రలేచి, అలకలు మున్నగునవి నయమగును. చిరకాలమునండి నిద్రలేచుడ బాధకునుకనిని ఒకసారి నయద్రా తిరమునకు దీసికొనిపోయి రెండునిమిషములు ప్రాంతీయ మభ్యాసము చేయించగా అతనికి చక్కని నిద్రకట్టెను.

ప్రాంతీయమభ్యాసమునకున చిరకాలముగానున్న అజీర్ణమున, తాత్కాలికముగా అజీర్ణమున నయమగును. రక్తహీనతయు, నరముల బలహీనతయు, అజీర్ణమున, రక్తమాలిన్యములను నయమగునయి చెప్పబడిరి.

ఒడలవలనక వద్యాసము చేసికొని మాయమండి ముప్పది నెకండ్లకేపు శుభ్రమగువాయువును పూరించి 2 కటి రెండు నిమిషములు కుంభించి మెల్లగా రేచించుట యభ్యాసమైన యెడల దేహశోగ్యము బాగుగా నుండును. ఆయావము కలుగుకలుకు ఆభ్యాసము చేయగూడదు. ఒకవేళ కుంభించుట ప్రారంభించిన అగ నిమిషమునకే ఆయావము కలిగిన యెడల తుంభకకాలమున కగ్గింకవచ్చును. ప్రాంతీయమభ్యాసమునకు మేళుద్ధమును వాయువననము అశరీరుద్ధమునువాయువు వలన ప్రాంతీయమభ్యాసము గలగక పోవుటయేగాక ఆరోగ్యము గూడ తలకొనిండును.

తేనీరు, కాఫీ

పనిపాటలందు ప్రాంతీయమభ్యాసము పానకములు కానాటికి కృద్ధియగుచున్నది. పనలం దుత్సాహము గలిగించు గుణములుండగా వీనియం దేద్యుణములన్నవో యనేకులకుఁ దెలియదు. వీనినే కొండలు బలకరకము లని పసిపిల్లలకుగూడ నిచ్చుచున్నారు. ప్రజలు తమ ఆరోగ్యస్థితిని తామకు ప్రకారముగానుచుండురు గాన ఇట్టి పానకములం దెట్టి గుణములు గలవో వారు తెలిసికొనుట ముఖ్యము.

పనియం దుత్సాహము కలిగించు పానకముగా మనుజుడు ఒక పనిచేయుటకు సాగిలుమాలియో లేక ఇవ్వవడకయో యన్నప్పు డీ పానకము కానలే అపనిని చేయించును. పనలం దెట్టి ముత్సాహమును గొలుపుటకు కొండలు జలము మద్యసారము (అల్కహోలు) మున్నగు మత్తుపదార్థములనుగూడ వాడెదరు. మద్యసారముయొక్క దుర్గుణముల నెఱిగినవారు దానినికదలి ఇప్పుడు కాఫీ, తేనీరులను దాగియున్నారు. వీనియందును దుర్గుణము లనేకములు గలవని వారికిఁ దెలియదు.

ఏమియు తోచనప్పుడుగాని, ఒకపనియందు నిరుత్సాహము కలుగునప్పుడుగాని, ఒడలయందు బడలెయున్నప్పుడుగాని ఈపానకములు కొంతకాలమునకును మారకక క్రిందగలిగింది బలవలయుచు సాగిలుమాలిక పోగొట్టునని జనులందును. కనుక ఈ పానకములు ఆహారవదార్థములుగా నుండదగిన. పనియం కలమునకృద్ధిచేయు గుణముగలవని గాన నమ్ముదురు వీనియందు పాలున్నవని జనలకు నమ్మచుచున్నారు; గాని నిజముగావీని యందు బలకరకగుణము లేనేలేదని చెప్పవచ్చును. ఒక్కరినము ప్రాంతీయమభ్యాసము చేయుకొనుటకు సుమారు 500 క్విన్సెట్రితా గలెక. ఇట్టిపానకములను ఆహారవదార్థములుగా నిచ్చుచును వారుశోడగడ మియమిక్కిలి ఎన్నడును బిడ్డలకీయగూడదు. అనిమిషమునకు కొంచెము చురుకుదనమిచ్చుటకన్న వీనియం దింకేగుణములేక.

తేనీర, కాఫీనీరు త్రాగుటయొక్కయైన దుఃఖమున దేకీయులయందు కార్యకరమైనను, మూడుదనమును, ఉత్సాహమును తగ్గుచున్నవనుట మనుష్యులందుండగలనీర ఈమానుష గుణములు తగ్గుచున్ననే ఇట్టిపానకములు త్రాగుటకలకకాళము కలుగును. మరుగుదనము చాలనివారి కీపానకములే యగత్యము కాదు. బండినిలాగు ఎద్దుఒకవోట మురుగుదనము చాలకనిలితి పోయినయెడల కొరడాతో నొక దెబ్బ తేసినచాలును. ఎప్పుడు లేనికత్తి దానికప్పుడు గలిగి పరుగెత్తుటకారంభించును. కొరడా దెబ్బపానకముకలె తీయగానుండి మూలనోత్సాహముగలిగించు నదికాదు. మూడుదనము తగ్గుటయనగా ఉన్నకత్తిని వేటిక ముఖ్యకార్యమునకు నిలువయించుట. దెబ్బతిరులకనే ఈచురుకుల: ఆకత్తి యొక్కమాడుగా పారలినచ్చిఎదురుపరుగెత్తించును ఎదురుగలజీవకత్తియంతయు పరుగెత్తుటకే వినియోగింపబడగూడదు. మానుష దేహయంతయును నిర్ధాంగములు సక్రమముగాపనిచేయుటకు కొంతకత్తి నిలువ యించవలెను. మురుగుదనమును గలిగించి, మూలనకత్తిని బలవంతముగా బయలుదెలుచినయెడల దేహమునకు వివిధాంతరంగముల కొకట నిలువ యించున కత్తి ఆక్రమముగా వినియోగింప బడుటచే దేహము ప్రతిబలము నకు గొంత బాపము సంభవించి రోగముల కవకాళము గలుగును.

THE GREAT WAR.

British Advance Pushed: Enemy Driven.

RUSSIAN THRUST: A TOWN CAPTURED.

Reported Naval Engagement in Baltic.

DARDANELLES AND MESOPOTAMIA OPERATIONS: SECRET COMMISSION OF ENQUIRY.

[Reuter's Agency.]

Great Britain.

Important Statement by Premier. Discussion Deprecated.

LONDON, July 21.

The House of Commons was crowded to-day in expectancy of a possibly critical debate on Sir Edward Carson's motion that a Select Committee be appointed to enquire into the conduct of operations in the Dardanelles and Mesopotamia.

Mr. Asquith emphasised that Naval, Military, and Diplomatic advisers strongly protested against the publication of papers, but the Government recognised that public anxiety existed and therefore did not complain of Sir Edward Carson's motion. But in view of the criticalness of the present military operations, also the prospects in that connection, the Government very much deprecated the debate, which would give the outside world the impression that we were internally divided. The Government hoped and believed in regard to Mesopotamia in particular that ample provision was being made for the requirement of troops and for a campaign. The Government did not desire to conceal past shortcomings nor to shield whoever was directly responsible. He reminded the House of the complexity and length of the Crimea enquiry, and said that similar difficulties would face Sir Edward Carson's proposed enquiries. He believed that the Government's proposal would meet the situation better.

Mr. Aubrey Herbert here interposed: "Will the men responsible for operations in Mesopotamia keep their positions during the enquiry?"

Mr. Asquith replied that we must not condemn unheard. Wherever there was a "prima facie" case of incapacity, the Government did not hesitate to act. We had done so in more than one instance.

Sir Edward Carson said that after Mr. Asquith's statement it would be futile to proceed with the debate.

Dardanelles and Mesopotamia.

A SECRET COMMISSION OF ENQUIRY. Compulsory Powers to Obtain Evidence.

LONDON, July 21.

In the House of Commons to-day Mr. Asquith announced that secret inquiries would be held regarding the Dardanelles and Mesopotamia. They would not be made by Select Committees but both Houses would be represented and also Australia. Mr. Asquith added that the proposed names and the terms of reference of inquiry would be submitted to the House and a Bill would be introduced providing for compulsory powers for securing evidence which might otherwise not be available.

Mr. Lloyd George's Announcement.

Later in the evening Mr. Lloyd George announced that the Bill embodying the Government's proposals regarding inquiries about Mesopotamia and the Dardanelles would be introduced on Monday. Inquiries would be of a searching nature.

The Mesopotamian Prisoners.

Whereabouts Unknown.

Mr. Forster said that, in spite of the efforts of the American Ambassador in Constantinople, the whereabouts of the majority of the Mesopotamian prisoners was unknown.

Anglo-Persian Oil Company.

Satisfactory Fuel Supply.

LONDON, July 21.

In the House of Commons to-day Mr. McKenna said that a million sterling had been paid to the Anglo-Persian Oil Company out of two millions authorised by the House of Commons. The Admiralty was satisfied that, in spite of difficulties, good progress had been made and a large quantity of oil fuel had been supplied to the Navy. Nothing had occurred to impair the confidence in the productivity of the field.

The Consolidation Bill.

Indian Chambers' Objections.

LONDON, July 21.

Mr. C. C. McLeod to-day detailed the Indian Chambers' objections to the Government of India amendment Bill to the Joint Committee which is considering the measure.

The Drink Question.

An Appeal For Total Prohibition.

LONDON, July 21.

A memorial from "Strength of Britain Movement," which is not connected with the Temperance movement, appeals to the Government for total prohibition for the period of war, urging the Government in this way to raise new fire and resolution in the people, quoting the example of France and Russia. There are many distinguished signatories to the memorial, including Sir William Crookes, Sir Ronald Ross, Sir George Frampton, Sir Harry Johnson, Mr. H. G. Wells and Mr. John Macfield.

3 Steamers Sunk.

LONDON, July 21.

The British steamers 'Grangemoor' and 'Karma' have been sunk in the Mediterranean. The crews were saved. The British steamer 'Yser' has been sunk.

Silver Report.

LONDON, July 21.

Montague's silver report says activity in the Indian Bazaars caused recovery but China sales led to a renewed fall. Rise in price of money in London unsettled China Exchange so the possibility of adverse influence from China exists. Owing to the departure of the Americans many Mexican silver mines have been shut down.

France.

Further British Advance.

Continued Heavy Fighting In Longueval and Delville.

LONDON, July 21.

General Sir Douglas Haig reported last night:—North of the Bazentin-Longueval line we advanced for about a thousand yards, despite stubborn opposition. Heavy fighting continues on the northern outskirts of the Longueval village and in Delville wood. The situation on the remainder of the main battle front is unchanged.

Successful Work of Aeroplanes.

Our aeroplanes yesterday dropped many tons of explosives by day and night very successfully on railway centres, aerodromes and other important points. An enemy aeroplane was destroyed and several others were forced to descend. Four of our machines since July 16th have failed to return.

FURTHER BRITISH GAINS.

German Losses.

Important British Raids.

LONDON, July 20.

A communique from General Sir Douglas Haig this afternoon says:—A little more ground has been gained at Longueval and Delville wood. North of Longueval-Bazentin our line has been pushed forward. East of Leipzig redoubt substantial advance has been made by bombing parties. Elsewhere in the main battle area there has been chiefly artillery firing without alterations in positions.

The diary of a German commanding officer shows that on July 1st the Sixth Bavarian Reserve regiment lost three thousand men out of a total of 3,500. Another document shows that another battalion of Bavarians lost 980 out of 1,100, while two others lost more than half their effectives.

Yesterday evening, south of Armentieres we carried out important raids on a front of two miles, in which Australians took part. 140 prisoners were captured.

British Advance Pushed.

The British communique says:—North of Bazentin Longueval line the British advance pushed as far as Fourneaux Wood and we drove the enemy out of the wood. The enemy counter-attacked at night after intense bombardment with gas shells and succeeded in entering the north part of the wood, but failed to dislodge us from the south. The battle continues without intermission between the Leipzig redoubt on the west and Delville Wood on the east.

Trenches and Prisoners Captured.

LONDON, July 21.

PARIS.—This afternoon's communique says:—We carried enemy trenches between Hardecourt Hill and the Somme and extended our line eastward of Hardecourt for a considerable distance along the narrow gauge railway running from Combles to Clerf. We have hitherto taken 400 prisoners here. We have captured the whole of the enemy first line trenches between Barluex and Soyecourt. We progressed west of Thiaumont and carried a strong enemy work south of Fleury, taking 150 prisoners. A German aeroplane has been felled on the Somme and another at Verdun.

LONDON, July 21.

Last night's Communique said:—North of Somme we have been consolidating positions won in the morning. South of Somme we extended our front and an attack in the afternoon gained the whole first German position from Estrees to Vermand and Oivillers Hill. During fighting to-day we captured on both banks of the river 2900 prisoners, 3 guns, 30 machineguns and much material. We continued to progress by bombing west of Thiaumont a work on the right of the Meuse and took 300 prisoners in the morning in Fleury Sector. The French Air squadrons were very active on Wednesday night and bombed stations at Thionville, Montmedy, Brioules and Roisel and Military establishments at Lonach northeast of Bale.

Enemy Attacks Caught by Machine Gun Fire.

LONDON, July 21.

PARIS:—The Communique reports that at dusk enemy counter-attacked our new positions south of Soyecourt

TELEGRAMS.

battalion. The leading assault was caught by our barrage machine-gun fire and driven back in disorder with very heavy losses. The night was quiet on the Somme. There was great reciprocal artillery fire at Chattancourt and Fleury. Our air squadrons bombed several important points on enemy front including railway stations. An enemy aeroplane again bombarded the open towns of Baccarat and Luneville which is regarded as justifying reprisals.

Fresh German Divisions Used.

LAHORE, July 21.

LONDON, July 20th.—M. Marcel Hutin says that the Germans have used two fresh divisions for attack on the British.

Russia.

Floods Benefiting Enemy.

LONDON, July 22.

PETROGRAD.—The floods on the Dniester are benefiting the enemy by liberating troops to reinforce the Kovel, Vladimir-Volynsk, Bukovina and Transylvania fronts where more heavy fighting is consequently expected.

Military operations on the Dniester will probably be impracticable for a month.

An Ex Town Councillor of Vladimir-Volynsk who escaped says that the Austrians have deported to Austria or forced to labour on the defences all able-bodied males. The remaining inhabitants are starving. The cheapest black bread is a rouble a pound. There is no meat and cats and dogs have long since been devoured. Typhoid is prevalent.

REPORTED NAVAL BATTLE.

In the Baltic.

LONDON, July 21.

COPENHAGEN.—It is believed that a naval battle occurred on Wednesday night in the Baltic. Cannonading was heard throughout the night. It disappeared southwards, indicating that the Russians were driving the Germans back.

Violent Artillery Duels.

LONDON, July 21.

PETROGRAD.—A communique reports violent artillery duels on the Dvina and Volhynia front.

Operations in Caucasus.

Successful Russian Offensive.

LONDON, July 21.

PETROGRAD.—A communique says: In the Caucasus successful offensive on the right wing continues. Some detachments have advanced over ten miles.

A Town Captured.

LONDON, July 21.

PETROGRAD.—It is officially announced that the Russians have captured the town of Gumishkan 40 miles north-west of Baidar.

Germany.

German Generals Suspended.

LAHORE, July 21.

LONDON, July 20th.—A Swiss wireless message states that Generals Brochhaus and Von Zitzewitz on the western front have been suspended and have retired.

State of Siege in Leipzig.

LAHORE, July 21.

LONDON, July 20th.—A telegram from Zurich received in Paris says that a state of siege has been proclaimed in Leipzig. Food shops had been plundered in Charlottenburg.

United States.

American Traders on the Black List.

State Department's Request.

LONDON, July 21.

WASHINGTON.—The State Department has informally requested the British Embassy for information regarding the application of Enemy Trading Act to American firms and corporations. The request is due to the publication of a list of 100 firms and individuals in the United States with whom British subjects are advised not to trade.

Mysore.

The Flag Fete.

BOWRINGPET, July 21.

The Hon'ble Mr. H. V. Cobb, C. S. I., British Resident in Mysore, this evening opened the Flag Fete at Bowringpet, held in aid of various war funds. There was a large and distinguished gathering of ladies and gentlemen present, including Sir Leslie and Lady Miller, General Crocker, Major Tucker and many others. In requesting the Resident to open the fete Mr. F. C. Stipp, President of the Committee of the fete, gave an account of the fete held last year and said that, in view of the enthusiasm of local citizens, it was decided to have the fete open for two days.

The Resident congratulated the citizens of Bangalore on their loyalty, patriotism and generosity, and wished the show success.

Lady Miller, in response to the request of the Resident, unfurled the flag and the show was declared open. There were interesting side-shows for the entertainment of all. Territorial regiments stationed in Bangalore have helped to make the show a success by supplying bands, and the Sussex Regiment Concert Party in giving concerts on these days.

The total approximate gross earnings of State and Guaranteed Railways from 1st April to 31st July 1916, are more by Rs. 89,45,491 than the figures for the corresponding period of 1915-16.

INDIAN TELEGRAMS.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Simla.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, July 21. The following telegram, dated the 17th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

British Front.

Persistent inclemency of weather again impeded operations on the British front. Nevertheless, the British again succeeded in extending their gains, debouching on a front of 1,000 yards to north of Ovillers and driving the enemy from several strongly defended points. On the evening of the 18th, after bombardment with tear and gas shells, the Germans commenced their attack against the positions near Longueval and Delville Wood.

The French Position.

The Germans also, on the night of the 17th, made repeated fruitless assaults, against the French position, La Maisonette, and suffered heavy losses. They succeeded in gaining a footing in the eastern part of the village of Biaches, but were dislodged on the 18th.

Only isolated engagements on both sides of the Meuse are reported from the Verdun front.

The Russian Advance.

The recent Russian success south of Lutsk enabled the Russians to clear the enemy entirely from the north bank of the lower Lipa and drive him back to the other side. Judging from the large amount of war material captured, the enemy withdrew in great disorder. The Russians now threaten communications between Kovel and Lemberg. The Russian cavalry is also working along the Carpathians towards the rear of the Austrian extreme right.

The Italian Front.

Artillery duel attacks and counter-attacks take place on the Italian front without substantial change in position, but the Italian infantry have resumed their advance on the northern slopes of Mount Passubio, ten miles south-east of Rovereto.

Turkey.

The Russian offensive on the right wing dislodged the Turks from strongly organised positions.

British Advance in East Africa.

General Smuts reports that the British occupied Tuzana on the southern shore of Lake Victoria, the enemy evacuating the town after slight resistance, and the majority of Germans fleeing southwards in a steamship, pursued by the British lake vessels.

Plague.

SIMLA, July 21.

The mortality from plague in India during the week ending the 15th July, was 1180 seizures resulting in 838 deaths. The provincial figures showed that there were 325 deaths in Bombay Presidency, 78 in Madras, 1 in Bengal, 8 in Behar and Orissa, 9 in the United Provinces, 174 in Burma, 3 in Central Provinces, 119 in Mysore State and 121 in Hyderabad State. No case was reported from the Punjab.

Additional Members of the Imperial Council Appointed.

SIMLA, July 21.

The following is published in the current issue of the "Gazette of India"—Legislative Department:—
Messrs. Kesteven and Sharp, Sir William Maxwell, Sir Percy Lukin, Messrs. Wood and Low, Sir Robert Gillan, Messrs. Grant, Fell, Muddiman, Gamble, Howard, Hignell and Major General Thingley are appointed additional Members of the Imperial Legislative Council.

Calcutta.

The Gold Nuggets Case.

CALCUTTA, July 21.

Notice has been given of the intention of K. N. Patel and four others who were arrested, on having returned to Calcutta, with a quantity of gold nuggets and sovereigns, by the Police, under the Defence of Realm Act, and kept in custody, to appeal against the decision of Mr. Justice Chaudhuri dismissing their application to be enlarged on bail.

Bombay.

Trade After War.

Bombay Chamber of Commerce's Recommendations. BOMBAY, July 21.

The Bombay Chamber of Commerce has just submitted their recommendations in connection with "trade after war." The Chamber states, that in view of the impossibility of knowing when or how peace will be concluded, it is desirable, as a temporary precaution, that the Empire should forthwith decide that for a period of not less than six months after the termination of hostilities an absolute interregnum should be established, during which time no enemy subject, including enemy subjects now interned, should, except for purposes of State and under special license, be allowed to enter or remain in any part of British Empire, and no enemy shipping whatsoever should be allowed to enter British ports.

Some sixteen measures have been suggested to the Empire as a whole, including preferential treatment, abolition of double income-tax, prevention of the dumping of enemy goods, ministry of Commerce, stricter naturalisation laws, registration of aliens and protection of industries now started to compete with trade, hitherto in enemy hands. The measures suggested in connection particularly with India are:

(1) That foreign firms and ships trading in India should be compelled to contribute to the funds of the British Empire under whose protection they trade, and that the only effective method of doing so is to levy a tax on the turnover in lieu of Indian income-tax.

(2) That any enemy subject entering India

TELEGRAMS.

be registered, and that no enemy subject be allowed to reside in India for purposes of trade, and adequate measures will be devised to prevent any disguise of ownership or nationality any enemy subjects who have become naturalized within 20 years before the outbreak of the war to be permanently prohibited from sharing in or, holding, directly or indirectly, prospecting licences, mining lease or any other industrial or commercial concessions within the limits of the Indian Empire.

(3) The necessity for stricter naturalization laws in India in future, and also the possibilities of denaturalization.

(4) Disqualification of all but British-born subjects from service upon Municipalities, Port Trusts and other similar bodies.

(5) Protection for threatened or nascent Indian Industries by the imposition of wider import duties and export duties on Indian raw materials.

(6) Abolition of excise duties on cloth.

(7) Necessity for import of machinery free of duty.

(8) Extension of Government support to new industries in India.

(9) Re-adjustment of railway rates, where necessary, to assist existing and new industries.

(10) Extension of railway facilities in India.

(11) Improvement of cotton cultivation.

(12) All Government departments, State railways, port trusts, municipalities and other similar public bodies, as far as possible, confine their purchases to British goods from British firms.

(13) Wherever foreign or enemy Governments attempt to stimulate their industries by subsidies or preferences, effective countervailing duties to be imposed.

(14) Wherever and whenever it may be permissible for enemy subjects to employ agents in India, such agents to be British subjects only, and all such appointments to be strictly under Government license.

Sad Drowning Fatality at Bombay.

BOMBAY, July 21.

A sad drowning fatality at sea took place yesterday evening, the victim being Edward Martin, a Gunner in R. G. A. He was found to be of unsound mind and detained in the station hospital, Colaba, and yesterday he ran out of hospital, jumped into the sea and was drowned. At the Coroner's inquest held to-day the Jurors, while returning a verdict of death from drowning, added that sufficient precautions were not taken for the security of the patient.

Death of a Parsi Merchant.

BOMBAY, July 21.

Death occurred at his residence at Mahalaxmi, to-day, of Mr. Naoroji J. Gamedia, a Parsi millowner. The deceased was a well-known figure in commercial circles in Bombay and was a director of many joint stock concerns. He was also a trustee of the Bombay Port Trust.

Bombay Share Market.

BOMBAY, July 21.

The market in cotton mill and other shares kept very firm and rates advanced but slightly closed off at the close. Standards advanced to Rs. 1,370, but closed at Rs. 1,367½. Swadeshis declined to Rs. 1,755. Central advanced to Rs. 2,307½. Madhows advanced to Rs. 1,515 and Currimbhoy to Rs. 261½. Crescents advanced to Rs. 138½ but closed at Rs. 136½. Davids were neglected at Rs. 470. Fazulbhoy advanced to Rs. 525. Indore Malwas advanced to Rs. 316½ and Indian bleaching to Rs. 171½. In Bank shares the Bank of Bombay was steady at Rs. 1527½ and the Bank of India quiet at Rs. 72. Bombay Burmahs were steady at Rs. 92½. Tata Iron and Steel were firm ordinary at Rs. 171½ and deferred at Rs. 750. Tramways were quiet (ex-div) at Rs. 261½. 2½ per cent Government paper was neglected at Rs. 76 and small pieces at Rs. 76½ for buyers in big lots.

Burma.

Meeting of Stock-Breeding Committee.

RANGOON, July 21.

The first meeting of members of the Stock-breeding Committee appointed by the Lieutenant-Governor, was held to-day at the Secretariat with Mr. G. E. English, Registrar of Co-operative Societies, Burma, in the chair. Four sub-committees were appointed to deal with (1) horses, (2) cattle, (3) pigs and (4) sheep and goats. The meeting discussed the general basis upon which enquiries were to proceed so as to facilitate speedy report. Effort is to be made to obtain the advice of the Hon'ble Sir Horace Plunkett while he is in India in connection with the Industries Commission. One of the points to be dealt with by the Committee will be the necessity of stopping promiscuous breeding.

Punjab.

Juvenile Smoking.

A Bill in Legislative Council.

LAHORE, July 21.

The Juvenile Smoking Bill, introduced in the Punjab Council by Sardar Gaijan Singh, which penalises smoking by juveniles, has been now circulated for the opinion of public bodies and men and has been eliciting both favourable and unfavourable opinion. The Wachawalo Arya Samaj, of 7 Rukul Sections, has expressed in favour of the measure, while the executive committee of the new Punjab Muslim League advises the measure to be dropped in view of possible abuse of the purpose of the Bill.

Two Nominated Members.

To The Punjab Council.

LAHORE, July 21.

Sardar Bahadur Risaldar Major Pratap Singh of Lyallpur and Khan Bahadur Yusuf Shah of Amritsar, have been nominated as Members of the Punjab Legislative Council vice the Hon'ble Sardar Sunder Singh Majithia and Nawab Zulfikar Ali Khan, who vacate their seats on being elected and nominated to the Imperial Legislative Council.

TELEGRAMS.

Sind.

Interesting Point of Agrarian Law.
Protection Under Encumbered Estates Act.

KARACHI, July 21.

An interesting point of agrarian law has just been decided by the Commissioner in Sind. A Zemindar, being pressed by his creditors, applied to be admitted to the benefits of the Sind Encumbered Estates Act. Under this Act the law courts are excluded from jurisdiction, and the encumbered estate passed into the hands of an official manager and an equitable arrangement is made with the creditors, the principle object being to maintain the Zamindar and to maintain his estate. In this case, however, the creditors put in an opposing petition on the ground that the debtor, though genuinely a zemindar, was also a trader and a gambler, and that his present pecuniary embarrassments had been brought about not by agricultural misfortunes, but by speculative trading and by gambling in grain. The Commissioner in Sind has declined to allow the Zemindar to obtain protection under the Sind Encumbered Estates Act.

South India.

A Case of Murder.

CALICUT, July 21.

A case of murder is reported from Manjeri the victim being a Moplah, Patikkattiri Amshem, Ennad Tq. The victim had been cited as an important witness by the plaintiff in a civil suit to be heard by the District Munsiff of Manjeri on the 15th instant, while the accused was the defendant in the suit. It is alleged that while the victim was on his way to the Court, the accused waylaid and stabbed him to death and threw the body into a neighbouring quarry. As the deceased did not return to his house even the next day, his relatives made anxious enquiries about him with the result that his corpse was found in the quarry. The matter was reported to the police, who removed the body to the Manjeri hospital where a post-mortem examination took place. The accused has been arrested, and the case is now under investigation.

A Riot Between Moslems and Hindus.

A Temple Defiled.

CALICUT, July 21.

For some week past, feeling between certain sections of Hindus and Moslems in Panangad Amshom, Ponnani Tq., had been strained, owing to the action of a few misguided individuals on both sides, who took to discussing the respective powers of their deities. Apparently it is this discussion, which culminated in a riot a few days ago, in the course of which several Hindus received bodily injuries, besides which the local Valiaparamba Temple appears to have been entered and defiled. The Police are investigating and it will suffice to say that the matter is of no more than purely local consequence.

Coonor Municipal Council.

COONOR, July 21.

It is understood that in connection with the recent orders of the Government the Divisional Officer is standing for election as Chairman. Two other candidates, Messrs. Parsons, recently of the Government Secretariat and Sanitary Board, and Sundara Rao, retired Deputy Collector, have also been nominated. It is presumed that the Divisional Officer will now withdraw from the contest in view of the expressions in the Government order on the subject.

BRIEF TELEGRAM.

A special Bench of the Calcutta High Court, consisting of the Chief Justice and five other Judges will sit on Wednesday to hear an application by Miss Regina Guha for permission to be enrolled as pleader.

There is a proposal to form a Subordinate Medical Service for women in the Madras Presidency. The draft scheme prepared by the Surgeon General in connection with it has been submitted to the Municipal Councils and Local Boards in the Presidency for suggestions and opinions.

From 1st the August the Judicial Department of the Madras Government will be worked quite independently as in the case of Revenue, Municipal and other Secretariat Departments and Mr. C. Ramanuja Achariar is appointed Registrar from that date.

Weather Report.

SIMLA, July 21.

The monsoon remains active and there has been appreciable increase of rainfall in the south of the Peninsula and Rajputana.

Rainfall has been nearly general in Malabar; local in Lower Burma, Assam, the United Provinces, east and north Punjab, east Rajputana, Central India, the Central Provinces, Konkan, Bombay Deccan, Mysore, southeast Madras and north Madras Coast. A few falls also occurred in Bengal, Behar and Gujarat.

The principal amounts are:—Victoria Point and Tavoy 1½ inches, Dhubri and Jalpaiguri 3; Daltonganj, Gaya, Dehra Dun and Mussooree 1; Chakrata 3, Rawalpindi and Udaipur 2; Ajmer 1½; Ahmedabad, Indore, Hoshangabad, Karwar, Travandrum, Salem and Mysore 1; Calicut, Ootacamund and Kodaikanal 1½.

FORECAST:—Increase of rainfall in northeast India and Gujarat.

స్థానికవార్తలు

న్యాయస్థానములు:— ఆగష్టు 1వ తేదీ మంగళవారము "రెవెన్యూ" అను తురకల పండుగను జరుపుకొనినది.

ఈగలను దోమలను తరిమివేయు మందు:— మధుర, రోజు ఏజన్సీ వారికద్ద నుండి ఈగలను తరిమివేయు మందు నీసా యొకటియును, దోమలను తరిమివేయు మందు నీసా యొకటియును మా కార్యస్థానమునకు చేరినవి.

దక్షిణ యిండియా బ్రహ్మ సమాజము:— శేషటి ఆదివారము సాయంత్రము 6 గంటలకు ఆంధ్రాప్రదేశ్ నెం 97 ఈ ఉపాసనకువీరములో పి. సుబ్బారాయణ నాయుడు గారు దైవప్రార్థనచేసి ఉపన్యాసమును బోధించెదరు.

శ్రీకందస్వామి దేవాలయము:— దేవస్థానభక్త కర్తవ్యములలో రెండు భాగాలు వచ్చినవి. ఆపదలలో పి. సుబ్బారాయ చిట్టియ్యగారి కొకటియును, పి. రత్న సభాపతి చిట్టియ్యగారి కొకటియు నీయబడెను.

నిమ్మజాత్యుద్ధానక సంఘము, మదరూసు:— ప్రేమసంఘమువారి సంబంధమున శేషటి ఆదివారము ఉదయము 8 గంటలకు వెరలూరు నందలి ప్రేమసంఘమువారి పగటిపాఠశాలా మండలములో స్వామి బ్రహ్మముడుగారు, "అదర్శ ప్రాయముగ జీవనము"ను గూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

పచ్చప్ప హైస్కూలు వాఙ్మయసంఘము:— ఈ నెల 24 వ తేదీ సోమవారమునాడు సాయంత్రము 8 గంటలకు పచ్చప్ప కళాశాలా మండలములో శ్రీ సర్వానంద స్వామిగారు, "బుద్ధి బానిస మాలాధార సుపాదన విషయముల" గూర్చి ఉపన్యసించెదరు. ఎన్. రామానుజాచార్యులు గారు సహాధికర్తవ్యమును వహించెదరు.

పేదపాఠశాలా సంఘము మంగలంబాకము:— ప్రేమసంఘమువారి నెండవ సాంకర్త్యరసభ శేషటి ఆదివారము మధ్యాహ్నము 8 గంటలకు మంగలంబాకము నగరపాలకసభ్య సంఘ పాఠశాలా మండలమున జరుగును.

ట్రైప్లి కేసు హిందూమత సంఘము:— ప్రేమసంఘమువారి యాజమాన్యముక్కింద ట్రైప్లి కేసు పెద్దపిల్లిలో 8 నెంబరు గృహముకడ శేషటి ఆదివారము ఉదయము 7-80 గంటలకు బ్రహ్మశ్రీ మధుసూదన కె. గజేంద్రాశ్రమియ్యగారు భగవద్గీతాపాఠము నిర్వహిస్తారు.

శ్రీ భాగవతోపన్యాసము:— ఉచిత ఆర్యధర్మ ప్రచారన సభవారి యాజమాన్యముక్కింద సామాన్యమేట యందలి ప్రాంగణీయ యూనియన్ స్కూలు, ఆంధ్రావలె మదరియ్యన మండలములో శేషటి ఆదివారము ఉదయము 7-80 గంటలకు శ్రీ పద్మావతి స్వామి మండలమున శ్రీ భాగవతోపన్యాసము జరిగెదరు. (నవమస్కంధమునందు 11 వ అధ్యాయము.)

బాదగాండ్లు:— 21 వ తేదీ నాటిరాత్రి ట్రైప్లి కేసు నందలి తిరుతిక్కోనపేటకోడ్లకడ భవన్ సెక్టరు లో పెన్షన్ గారొక బాదపుగాని కొంతమేర బాదగాండ్లను పట్టుకొనెను. ఈ 17-20 లవలకు పట్టుబడినవి. మొదటిదానియొక్క రూ 85 అను తక్కినవారలకు రూ 100 చొప్పునకు జరిమానా విధించబడినవి.

కుత్తివాడు కనబడకుండుట:— ఆర్. వి కృష్ణ స్వామి అయ్యగారి కుమారుడు ఆర్. ఎస్. అభిరామన్ అను 14 ఏండ్ల కుత్తివాడు కేంద్రీయలు హైస్కూలుగా జరుపుచుండెను. ఆ కుత్తివాడు జూలై 10వ తేదీన మరల పాఠశాల కంటబడినది. నాటినుండియు గొప్పించుటలేదు. పాఠశాల యందకుగా ఆ క్లాసు పరీక్షపోయిన 20 విద్యార్థులలో ఎవరొకడని తెలిసినది. తండ్రి కుమారుని వెదురుతున్నామన్నాడు.

నీలగిరివార్తలు:— నీలగిరి పురపాలక సంఘాధ్యక్షుడు మేనేజరును పదవికి రాజీనామా నిచ్చివేయుచున్నది నెమ్మదిగా నత డిల్యుటేయ కుదుటజూచి వాని సుదృఢమునందు తొలగించిరి. అనేక సంఘాధ్యక్షుల సంతోషమునకు పాత్రుడై యీ మేనేజరు 25 ఏండ్లవరకు సంఘమున బనిచేయుచుండెను.

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము.

నిన్నటి దినచర్య.

చెన్నపురి నెలెటువధి నిన్నటి సాయంత్రమున సమావేశమయ్యెను సర్. పి. ఎస్. శివస్వామి అయ్యగారు అగ్రాసమాధిపత్యమును వహించిరి. సభయంతయు సిద్ధముగా నున్నదని తెలుప బడిన పిమ్మట "స్వామి శాస్త్రపాఠము" గూర్చి ఎ. శుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారికించి తీర్మానము నుపపాదించిరి.

స్వామి శాస్త్ర పాఠములందు కొంచెము మార్పుల గలుగజేసి ప్రస్తుత యాన్నటుల యాదు సంవత్సరముల ఆభ్యాసమున ప్రార్థనకులై రెండు సంవత్సరముల భ్యాసన గామార్పుచు స్వామి శాస్త్రోపాధ్యక్షులవారినిగోరుటకు పిలువనైతే దానిని నియుక్త పరిపత్సరపు పరీక్షలను సంవత్సరమునకొకమాత్రమునకు బదులుగా రెండుమాత్రము పరీక్షించుటకు పిలువనైతే దానిని యియు, ప్రై రెండు అభిప్రాయములలో నెట్టిమాత్రము జేయదలచినది విభజనా సవరణముగా జేయవలయుననియు వాదపరాదించి ప్రైమావ్యూహ విద్యార్థులకు మిగుల లాభకరముగా నుండుననియు, యాదు సంవత్సరములు కష్టపడి పనిచేయుటకొంతయు పనికివచ్చినది కొంతయు నేర్చుకొనుటకంటె స్వామి శాస్త్రి వృత్తి కరవరమగునంతమాత్రమే చదువుకొనుటకు ఉచితమనియు అందులకు రెండు సంవత్సరము చాలుననియు, సంవత్సరమునకు రెండేసిపరీక్షలు పెట్టుటవలన మిగుల లాభము గలుగుననియు ఆ నేకవిధముల కారణ సహితముగా తమ ఉపపాదనల బలపరచిరి.

రావులవాడకు టి. విజయరాఘవాచారిగారు రాముల పాదసమయము బలపరచిరి.

ఇప్పట్లున సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు లేచి "ప్రతిస్వామి శాస్త్రపరీక్షయు సంవత్సరమునకు రెండు పర్యాయములు చేయుటగా లేదా అట్లనది మార్చివేసి వానిని బదులు ప్రతిస్వామి శాస్త్ర పరీక్షయు సంవత్సరమునకు రెండు పర్యాయములు చేయవలయుననియు, దానినిగూర్చి సిండికేటు వారిని ఏర్పాటులను తయారుచేసి అక్టోబరునందలి నెలెటువధి కందజేయు" గోరవలయుననియు మార్పు కొందించవలయు ననిరి.

ఆర్. వి. రంగస్వామి అయ్యగారు దానిని బలపరచిరి. శుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారు దాని కంగీకరించిరి. జి. ఎ. నటేశము గారు గూడ బలపరచిరి.

మొదట నొకపర్యాయము మూడేండ్ల ఆభ్యాసమున సమృద్ధింది నెలెటువధి రివ్యూదాసమృద్ధిని చూపుకొనుటకు తగిన కారణములులేవు గనుక అక్టోబరునభి కీ తీర్మానమును మార్చివేయ వలసినదని ఎఫ్. ఎస్. డేవిసు గారు చెప్పిరి.

మార్పు మంజురుగా రెండేళ్ల ఆభ్యాసముమే మంది దని తలచిరి.

రామస్వామి అయ్యగారి మార్పులో మొదటిభాగమునకు జి. హెచ్. సోమగారు సమృద్ధింది.

స్వామి మూర్తి కె. శ్రీనివాస అయ్యగారు మొదట తాము మూడేండ్ల ఆభ్యాసము తిరపుర మాట్లాడినది శాస్త్రోపాధ్యక్షులవారి రెండేండ్ల ఆభ్యాసము కష్టపడిన రాముగూడ సమృద్ధింతుట కభ్యంతరము లేదనిరి.

కె. రామానుజాచార్యులు గారు ప్రై తీర్మానమును బలపరచిరి.

సంవత్సరమునకు రెండు పర్యాయములు పరీక్ష పెట్టిన నెంత అధిక వ్యయమునకు ముగిసినది గా తలచిరి.

ఇప్పుడంగతి కాదు లాభము తగ్గి పోవునని ప్రై మార్పులకు గారు చెప్పిరి.

జేను ఏలకు గారి కంగతి మరొకసారి చర్చింప సుపపాదించ ఎఫ్. ఇ. కోర్టి గారు బలపరచిరి. గారు ఉపపాదనలు ఎక్కువవలసి కష్టము లేండునకు కద్దుకనబడెను.

రామస్వామి అయ్యగారు తీర్మానముల ప్రత్యేకముగా పిలువజేసి మాత్రము ప్రై మార్పులగుగా చెప్పిరి.

ఈ ఉపయమున వి. రామేశము గారి నామగి సవరణలను, నాయకు గారుకపాదించ వని రద్దుకనబడెను.

ప్రజల యసమృద్ధిని బాధిస్తాయని శాఖవారిందు కష్టపడవచ్చునని మెర్ ఫె యుగా గారు చెప్పిరి.

అప్పుడు ఆర్థములేదని గారు శాస్త్రమునో నామాటను తరిమాసింది కొలదికాలము క్రిందకునే రెండేండ్ల ఆభ్యాసమును మూడేండ్లకు మార్చుననియు ఇప్పుడు మరలదానిని రద్దుకరచి

రెండేండ్లకే మార్పులనుపదనియు తొలకమువారిని గోరిన నాయకులను నెట్టివారిగా నెంచెదరనియు, అట్టిమాత్రమునకే సమయము గాదనియు తెల్పిరి.

డాక్టరు స్వామి శాస్త్రము గారు గూడ సవరణలకు వ్యతిరేకాభి ప్రాయము నొసగిరి.

అజిజుద్దీను సాయలు, ఎల్. ఎ. గోవిందరాఘయ్య గారు సవరణల బలపరచిరి.

"మూడేండ్ల ఆభ్యాసము రెండేండ్లకు మార్పుటకుగా స్వామి శాస్త్రోపసంఘమువారిని గోరవచ్చునని కూడదా అను మొదటి తీర్మానము పట్ల అధికవ్యతచే నంగీకరింపబడెను.

"సంవత్సరమునకు రెండేసి పరీక్షలు పెట్టవచ్చునని కూడదా (సవరణ ప్రకారము) పెట్టవలయును" అను తీర్మానము ఒక పట్ల అధికవ్యతచే నంగీకరింపబడెను.

సంవత్సరమునకు మూడుసభలు.

"మార్పు జూలై, నవంబరు నెలలలో మొదటి శుక్రవారమునాడు గాని మరుచటిదినముగాని సంవత్సరమునకు మూడేసి పర్యాయములు సాధారణసభ జరగవలెను" అని సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు తీర్మానమును నుపపాదించిరి.

కె. వి. రంగస్వామి అయ్యగారు బలపరచిరి.

జూలై, నవంబరులకు బదులు నెవ్రంబరు, డిశంబరు లుంచవలయునని రామేశము గారు సవరించిరి.

రామస్వామి అయ్యగారు సవరణ కిచ్చగించిరి. నటేశము గారు దానిని బలపరచిరి.

మూడు సభ లనవసరమనియు, వ్యయక్రయాసముల అధికమనియు తెల్పుచు మెర్ ఫె యులు, పి.లెండ్రో, జి. ఏలమగారలు ప్రతిఘటించిరి.

ఉపపాదనము సవరణ సహితముగా పోయెను.

సిండికేటు సభ.

సిండికేటులోని సభ్యుల సంఖ్య 15 గురకు మెచ్చింపవలసినదని నటేశము గారు తుపాదించిరి.

ఏలమగారు 15 గురు మిగుల అధిక గా నుండరనిరి.

పి. వి. శేషు అయ్యగారు సంఖ్యను 12 రకు తగ్గించగోరిరి. నటేశము గారు రిండుల కియ్యకొనిరి. రామలింగారెడ్డిగారు బలపరచిరి. మాంటుగారు మదరాసులోనుండువారు ముక్రమే సిండికేటులో నుండవలయుననియు ప్రైవారికి సభ్యత్వస్థాన మిచ్చిన లాభములేదనియు బలికిరి. పి.లెండ్రోగారు ఉపపాదనమునకు ప్రతిఘటించిరి. తుదకు తీర్మానము సవరణ సహితముగా ననుమతించబడెను. సభ నేడు 8 గంటలకు మగల జరుగును.

ఒక మాత్ర్య

కల్లికోట, జూలై 21:— ఎన్నడు తాలూకా పటి కత్రి ఆంకిం గాగ్రామకాపురమునకు ఒక మోష్టాను ఒకడు మాత్ర్యచేసెను. ఈ నెల 15వ తేదీన మండ్రే డిప్రీక్టు యు: నలు శాస్త్రులో మద్దయికి సంబంధించిన ఒక వ్యాజ్యమునందు ఈ మోష్టా యొకసాక్షి. ఇతడు వ్యాజ్య సందర్శనకు శాస్త్రుకు పోవుచుండ గా మద్దయి అతనికి త్రికోపాదించి చంపి తనమును ఒక రాళ్ల దిబ్బచాలున పాట చేసెను. మరునాడు కూడ మోష్టా యొంటికిరానందున అతనిబంధువులు వానినిచిచ్చారిండుచుండెడి. చాలసేపటికి అతనితనము రాళ్లదిబ్బచాలున కనబడెను, ఈవిషయము తెంటనే పోలీసువారికి రిపోర్టు చేయబడినది. పోలీసువారు తనమును ఆనుపత్రికి తీసికొనిపోయి. ప్రైవ్యతరీక్ష చేయించిరి మద్దయి బంధించబడెను. శే ను విచారింప బడుచున్నది.

సబార్డినేటు మెడికలు సర్వీసు.

శ్రీలకు ప్రత్యేకము.

చెన్నపురిరాజధానియందు సబార్డినేటు మెడికలు సర్వీసు శ్రీలకు ప్రత్యేకముగా చేర్చబడుటకు సర్జనులగుట గారు కొన్ని చట్టములను, నూత్రములను తయారుచేసి పురపాలక సంఘములకు లోకల్ బోర్డులయను నూతన నిమిత్తము వంపిరి.

యుద్ధసహాయక వినోదము.

భారంగిపేటలో మొనూరు రెసిడెంటుగారు శేటి (21-7-16) సాయంత్రము మినిసోదమును ప్రారంభించిరి. మిల్లరు ప్రభిష్టగారపుకు బండాగర్తకు కదలానట్లుచేసిరి. టెం గుమారిలోని సేనకు టేం. వాంకు మేళములన్నియు సవలు వాద్యములను నలిపెను.

జాబులు

I

వంకాయలపాటి వేంకట్రాయకవి.

అయ్యా,

ప్రస్తుతము పితామహుల డివిజనులో చేరిన కోలంక గ్రామమున వంకాయలపాటి వేంకట్రాయదన, పండిత శిఖానుజీ యొందేడివారు. వారు కాలగతికొండి శీటికి సుమారు యుగం దేండ్లయినదట. వారసపత్యులగుటచే తమ్మునియగుచే చేరదీసిరి. అందువలన వేంకట్రాయదన తన ఆంధ్ర కాలమున గ్రంథములు జాగ్రత్తయి ముచ్చుకువదియటచే వారి దత్తపుత్రుడును వానిని బహుభాగ్యురాలితో జూచుచుండిరి. దురదృష్టవశాత్తూ వారిగృహము పరశురామశ్రీతిగా కొన్ని గ్రంథములు నశించి మిగిలినవి నగదుగ్ని కామలయ్యెను. నిలిచియున్న వానిలో వేదాంతశాస్త్రము, మంత్రశాస్త్రము, తర్కశాస్త్రములకు సంబంధించిన కొన్ని గ్రంథములును, కొన్ని నిఘంటువులును, తెలుగుప్రబంధములును గలవు. అమద్విత్త లాభపుష్టక లెండు శతకములు బాగుగా వెదకగా లభించినవి. ఇంకను వీరిచే వ్రాయబడిన ప్రబంధము లున్నవని యితరుల వలన విందను. వానినిగూడ చూడదలచితిగాని వారుమానలేదు. ఇట్లు కవిశిఖామణులు తాళవత్త గ్రంథములను రహస్యముగా నటకవై నన్ను వెల్లెలందు వాచియుంచుదురు. గ్రంథాశ్వాసవిశాఖవారు బాగుగా ప్రయత్నించినయెడల నది బ్రతుకునని నాయాశయును.

పెండ్లాల నారాయణమూర్తి.

II

కైకలూరు తాలూకా

ప్రజలు ఇబ్బందులు.

అయ్యా,

కైకలూరు తాలూకాలోని ప్రతిపంట కాలనయును పూడిపోవుచున్నది. మురుగుకాలము వాడవలెట తీర్వబడినను, మరమ్మత్తులేకపోవుటచే, పూడిపోవు తగినచోటగట్లు లేక, నామమాత్రావశ్యత మగుచున్నది. లావల, కొమ్మివేరు, దమ్మిడి, ఆకువ, ఎదరక, పుల్లక, యనుముగు కాలువలను, ఉప్పుచేరులోనికి వదలడం, కొల్లేలమొదలు నమదగ్గిగామి యగు పెద్దయెటివరకును, ఉప్పుయెటివరకుటి యొడ్డుదరిగి, తిన్నగ దక్షిణముగా, నొకయూరుకాలవను తీర్చివించి, దానిలో నురుగుకాలము వదలగాన నేయటమను, కొల్లేరులో నున్న స్వభావనిధిమగు కాలవల్నిటికి గట్టుపోయించుట మను, అందుకగు వ్యయమునకు, ఆహారంత గ్రామములప్రజలు, వరుసగ నైదేండ్లకాలము, తమ సాగుబడిభూమియను, యొక రయినకు దూపాయ నంతున పన్ను యిచ్చుకొనుటకు ఆంగీకరించినయెడల, తాలూకా మామగనుస్థితి, త్వరలో తొలగించ నచ్చునని, నీవారనుచేసి స్థానము, ఎప్పిమేవను, తయార చేయించి, దొరతనము వారంగీకారముకొరకు, పంపిణీయల వనుచున్నాము. అపనిపూర్తిక జరిగినప్పటికీ, 5 ఏండ్లకాలమున, తన్నిచ్చుకొన్నచో, బాధకరముగా నుండదని, ప్రజలను పోచుచుచున్నాము. పంటకాలువలును, మురుగుకాలువలును,

మంచిస్థితిలోకివచ్చిన పక్షమున, ప్రజల దరిద్రదశతోలంగి దొర తనమువారికి రాబడి అధికమగును. తగిన పనుపాయములు లేక పోవుటచే నెటిలమెంటువారు, పల్లముక్తిందక్లానుచేసిన భూములు నైతము, కలిపిండి, వెదలంక మున్నగు గ్రామములలో వేలకొలది యొకరముల విడుదలయైనవి. కల్లపు సాగుబడి కర్తలకు వేలకొలది యొకరముల గయభూభూమి కలదు. వై నూచించిన పనుపాయములు చేసినయెడల ఆభూములందు మంచిపంట పండుటకు సందియములేదు. మొరక ప్రదేశములు గరవ నేలలో మామిడి మున్నగు తోటలు పెరుగును. మోడిమున్నగు మొరకవయలు పండును. తాలూకాయందు వేలకొలది యొకరముల మొరకభూమి కలదు. రయితు నీరసము వలన తోట లభివృద్ధిపొందటకు వీలులేక, పనికిమాలిన దొంకలతోను, చెట్లుచేరులతోను భూములు ఫలహీనములై యున్నవి. కాలువలస్థితి బాగువడినగాని, గరవనేలలు ఫలవంతములగుట సంభవించదు. కావున దొరతనమువారు, తాలూకా నీటిపారుదల దుస్థితిని, మంపుస్థితి తగుదుగ విచారించవలయును. ముది నేటిమొదలు, కయికలూరు మీదుగా ఉప్పుచేరువరకు నుమారు పదియేడ్లనుండి ప్రారంభించి మట్టికోడ్లు ఒక్కటి మాత్రము వేయబడి యున్నది. అదియైనను, బండ్లు పోవుటకు వీలులేదు. మరియొక కోడ్లుగాని, ఉత్తరమునండి దక్షిణమునకు, ఒక గ్రామమునుండి మరియొక గ్రామము పోవుటకు పూర్వమునలే కాలిబాటలు గాని లేక, కాలువలు వచ్చుటవలన మార్గములుచెడి, రాకపోకలకు ప్రజలు దురవస్థల పాలగుచున్నారు. తాలూకాలోగట్లు లేవు, సారథాలలలేవు, తపాలా ఫీసులులేవు. దాహాదకములేదు. మంచినిటి చెరువులులేవు; నూరులులేవు. కావున ప్రభుత్వోద్యోగులు తాలూకాయందలి ప్రజల ఇబ్బందులను పరిశీలించి వానిని తొలగించుటకు పని చేయ ప్రార్థించు.

తాలూకా రయితులు.

III

ఆంధ్రమున నవలారచన.

అయ్యా,

నవలారచన ఆంధ్రమున పూర్వము బహు అరుదుగ నుండెను. అరుదన నేల కళాపూర్ణోదయ మొకటి దక్కలేదు. తెలుగున నవల యనునది లేదన వచ్చును. ఇందులకు కారణ మట్టి కృంగార ప్రబంధ రచనాదరణయు చిత్ర ప్రబంధ రచనా కాలవ్యతయు నైయున్నది. అప్పటి కవులు యిప్పటి కవులవలె మేధా సంపదగాని కల్పనా చాతుర్యము గాని జవాదరణము గాని భాషాసౌందర్యము గాని అసత్యదోషాది విషయములను గాని పాటిచక యున్న నందల కొలది గ నవల లిదివరకే మన ఆంధ్రమున రచించి యుండును. ఏకారణ మునైన నేమి మన గ్రంథమున వాడుమన కొరవడియున్న యాదిత్ర ప్రబంధములను చూచి ఏకావ్యమయినను నీతిబోధ కముగానైనను దైవభక్తి ప్రేమముగానైనను శౌర్యవైర్యపరిధ ర్మముగానైనను దేశభాషాసౌందర్యముగానైనను చారిత్రాత్మిక ముగానైనను మరచార నికారణ బోధకముగానైనను సదాచార ప్రేమముగానైనను, యుండవలెననియు నవలగ్రంథ వ్రతసామర్థ్యములగు ఆంధ్రసాహిత్యవృద్ధి నవలొకిందియు మన జేశభాంధవులకు కందుకూరి వీరేశలింగకవి చిలకమర్తి

లక్ష్మీవరసింహకవి మున్నగు మహాకవిభావులు మార్గదర్శకులై తగు నవలలు రచించి ఆంధ్రగ్రంథాలయ ముద్దరించుచుండిరి. ఏమి కాలకర్మదోషముననోగాని యీ నవలారచన పుష్కలము మాదుమిరి ఆంధ్రలోకమును చీకాకు పరచివేయుచున్నది. అందుల ముఖ్యముగ చరిత్రాత్మికపు నవల లని కొన్ని బహుశా వేదలి తన గ్రంథకర్తల విజ్ఞానమును వెల్లడించుచున్నవి. చరిత్రాధారము బహుశక్తులగు మన ఆంధ్రమున తామేమి వ్రాసినను తత్వబట్టునా రుండరని తన కలమునకు స్వేచ్ఛా విహార మొనగి తామును గ్రంథకర్తల మయితిమని కొందరు నంతసించుచున్నార ఈమధ్య నేన చరిత్రాత్మికములని చెప్పకొను రెండునవలల జనున తటస్థించెను. అందొకదాని యందు విజయనగర రాజ్యమును పాలించిన మహారాజులలో నధికసత్కీర్తిని గాంచినవారును అతితరణానుములును అర్థులకు ఆ నీకాగ్రహారాది వాసము లాసంగి నజ్జులపాలిట కల్పితమని పేరు గాంచినవారును నిగర్వమాడాదీతము శౌర్య ధైర్యాది వీరగుణ సమర్థితులును మామమునకై ప్రాణములను త్యజిప్రాయముగ నెండి ఇంగ్లీషువారితో వద్దసాధముయొద్ద యుద్ధముచేసి వీరశ్రవ్యమును పొందిన విజయరామ గజపతి మహారాజుగారిని అనూయాశ్రయముగను భీతవులగును యింకను తన యిచ్చవచ్చినరీతి ననమానించి తమకల్పనా చాతుర్యమును తన చరిత్రజ్ఞానమును గ్రంథకర్త వెల్లడించి యుండెను. ఇంకొకనవలయందు, ఏకగ్రోత్సాహమును అక్కచెల్లెండ్లి సంతతి వారునకు పెద్దాపుకపు విజయనగరపు రాజకుటుంబములకు బావమరదుల వావులు కల్పించి ఆంధ్రజితో తినివి నొందక కొండరాజు కోడురాజులకును, విజయనగరపు క్షత్రియకుటుంబములకును బాంధవ్య ముతికి తమ సంఘ సంస్కరణ జ్ఞానమును చాత్రీక జ్ఞానమును గ్రంథకర్త వెల్లడించెను. జేశాభి మానులగు కొందరు గ్రంథమాలాధిపతులును మహాజనులును నిజముగ చాత్రీక జ్ఞాన లేకయిన యిప్పటి చతురకుటుంబ రాబోవు సంతతివారికి యొపంగవచ్చునని తలచిగా చరిత్రాత్మికపు నవలల వ్రాయు పోత్సహించుట. ఇందులకిట్టి గ్రంథ రచనలకు దలపడి నిజమును చరిత్ర జ్ఞానమొసంగలేక పోవుటయొగాక అసత్య జ్ఞాన మొసంగి చదువరుల నజ్ఞానము న మంచుట భావ్యము. తమకు గ్రంథరచనా మతూహలమున్న తెలిసీ తెలియనిచరిత్రల పాఠ బోక లేనిపోని అసత్యపుగాధలు కల్పించక యేదో యొక సామాన్య గ్రంథములను రచించుకొను ముదిన బాగుగ నుండును గదా! ముఖ్యముగ నిట్టి నవలలు బహుశావేదములకు కొన్ని గ్రంథముల అధికముయొక్క యపేక్ష కొంత కారణమని చెప్పవచ్చును. జేశాభిమానముగల గ్రంథమాలాధిపతులు రాబోవు సంతతివారికిని యిప్పటి జనసామాన్యమునకును యిట్టి నవలలవలన గలుగు పష్టమును గడపించి యీర్వాసపులును చరిత్రజ్ఞానములేనివారునకు కవులచే నవలల వ్రాయించక యితరు లెవ్వరయిన యిట్టి నవలలు వ్రాసి తమ గ్రంథములకు పంపించిన వానిని ప్రయించకయో లేక దోషములను చక్కపరచి ప్రయ రించుటయో జరిగించని యెడల జేశాభిమానము తాము చేయదలచిన మేలునకు బహుశా కీను చేసినవారగుదురు. గ్రంథమును వెలువరించి చదువరులను మంచి చెడ్డలు విమర్శించి వ్రాయుడ నుటవలన లాభముండదు. గ్రంథములలో ప్రకటనార్హమును వానిని మాత్రము ప్రయించి తన దేశభాషాసముఖ భాషాభిమానమును జూప ప్రార్థించు.

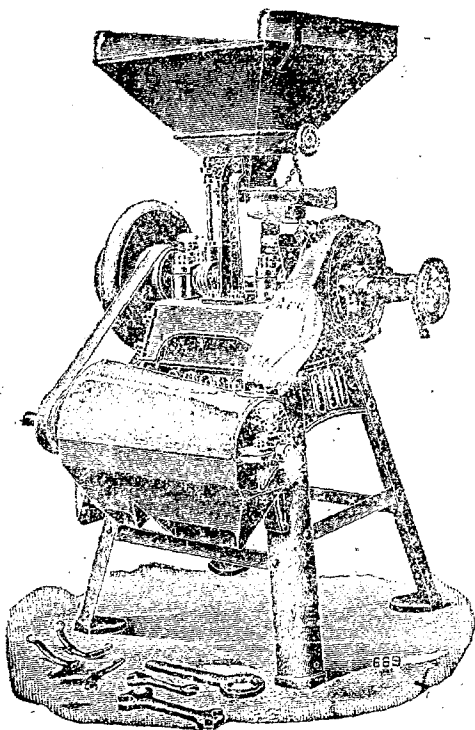
పూసపాటి బుచ్చి సీతారామచంద్రరాజు.

శ్రీజనమునకు ముఖ్యమగుభూషణము.
చక్కని తలకట్టు.
వట్టువలె, మెత్తనై, దట్టముగానుండు నల్లనిశిరోజముల కోరని శ్రీయందురా?
కామినియా ఆయిల్ (రిజిస్టరు)
బిరుదు
శ్రీలకు తప్పనిసరి. మెదడునకు జనివెట్టుకారలకును శ్రీలకును, చెప్ప బనియేలేదు. ఉష్ణాధిక్యమయిన తలచల్లబడును, నొప్పిపోవును, బట్ట తల బాగుబడును, అన్నిటికన్న మిన్న ముహూసన లలిరించును.
మైసూరు వస్తుప్రదర్శనమున **బంగారుపతకము**
బహుమతి బడసినది. దీని ప్రాధాన్య్యాది విశేషముల బొగడుట కిదియేచాలును. ఊరక గ్యారంటీలు పూచీలు, ఇయ్య నేల, కేశనందంతిలను వాడెబునున్నది. యొకటియే. ఇంతవరకు వాడి చూడవచ్చుచో వెంటనే వాడుడు. నిత్యముగ సంతోషమును గలిగింపగల గొప్పవరము. ఒక్కసారి వాడినచో ఎల్లప్పుడును మీరే విడవజాలరు.
పాచ్చరిక:- కామినియా ఆయిల్ అడిగినప్పుడు కొందఱు మోసగాండ్లు ఏదో యొక సామాన్యపు నూనె చూపి ఇది చాలయెంచిది. మిక్కిలి చూకగా యిదివెప్పి దానిని కొనుచు శిష్యులున్నారట. ఆమాటలచే మోసపోకుట. ఆ నూనె ఎటో నాగికి మిక్కిలి లాభమును తచ్చుచుండుటచే అట్లు చేయచున్నారట. కామినియా ఆయిల్ రిజిస్టర్డు మాట్లా చూచి కొనుచు.
ఒక సీసా రు 1-0-0. ఐ. పి. రు 0-4-0
3 సీసాలు రు 2-10-0. ఐ. పి. రు 0-7-0
సోలువజెంట్లు, ఆంగ్లో. ఇండియన్ డ్రగ్, అండ్ కెమికల్ కంపెని,
155, శామ్సునగీట్ మార్కెటు, శాంబాయ
మదరాసు ఏజెంట్లు- మెహతా పురుషోత్తం మూర్తి, 29, ప్రెసాబజారు రోడ్డు, మదరాసు.

తెలుగు ఆనందవాచక పుస్తకములు
మొదటితరగతినుండి నాలుగవతరగతివరకును మాయాద్ద సిద్ధముగానున్నవి. ఇవి ప్రసిద్ధి జెందిన పితామహులైన నూర్నాల్ ప్రధానోపాధ్యాయులైన బ్రహ్మశ్రీ, కూచి నరసింహంతులు వి. యె; డాల్. టి. గారి చేతను, పానుగంటి లక్ష్మీవరసింహారావు - రి చేతను రచింపబడినవి. మతియు మొదటి మూడు తరగతులకాచక పుస్తకములను దైత్యక గారు 1916 వ సం. జూలై నెల 6 వ తేదిన భార్య నెంటు జార్జి గెజెట్టులో పాఠశాలలయందు దుకయోగింపనచ్చునని ఆనుమతి యిచ్చియున్నారు. ఒక్కొక్క పుస్తకమునకును మిక్కిలి నుండరములైన సాదాపటములును రంగుకుటుములును నున్నవి.
ఆనందవాచకపుస్తకము, మొదటితరగతి రూ. 0-2-0
" రెండవతరగతి రూ. 0-2-6
" మూడవతరగతి రూ. 0-3-0
" నాలుగవతరగతి రూ. 0-4-0
N.B:- ఎక్కువగాకొను బుక్ నెల్లర్లు కుమిషనరీయరును. 235 ఆర్. వెంకటేశ్వర అండుకో, ఆనందా ముద్రాలయాధికారులు, మదరాసు.

పప్పులు పిండ్లు తయారుచేయు యంత్రములు

ఈ మిల్లు 8 గజముల శక్తితో భారీగా పని చేయును. శనీగలు, కందులు, వగైరా పప్పులును గోధుమలు, బియ్యము, పప్పులు మొదలైన వస్తువులను మిక్కిలి మృదువైన పిండిగాను ఒక పర్యాయములోనే తయారుచేయును. ఫ్యాక్టరీల వారికి సహకారి వ్యాపారముగ బహులాభించును. కొద్ది పెట్టుబడితో వ్యాపారము చేయ యత్నించువారికి ఇది చాలా లాభకరము.

రాబిన్ క్రూడ్ కిరస్నాయర్ యింజన (8½ గజముల మొదలు 60 గజముల వరకు) గ్యాసు యింజన, పెంట్రీ పూర్వము వస్తువులు, డాకింగులు, చేతితో చుంచుకొని చేయు యంత్రములు. (గంటకు 6 పవులు) ఎండుపచ్చికరేకు గ్యాసు యింజను వగైరా లకు పయోగించు బొగ్గుచేయు బట్టి, మొదలైన ఫ్యాక్టరీలకు కాకలము సుప్రసామాలు గూడ మార్కెట్ కొరకు. తప్పిళ్లు మాకు వ్యాపారీ తెలిసికొనుడు

ఇండియన్ కామర్స్ అండ్ ఇండస్ట్రీస్ కంపెనీ,
150 ఇంజనీర్లు, మెషిన్ల మిల్లుస్టోన్ల వర్తకులు,
4, శంభుదాసు వీధి, మద్రాసు

బాధాపీడితులకు వరము: ఐనాడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

అకలిశుభ్రపు రక్తములను జనించువాడ్యములకు కీటిమణిలను మందు. ముత్యము, చువ్వలను, గండములను, ండ్లను, సారెవీర్లను అన్ని విధములను గలగు నర్మకోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

28

అనాధుని సావంతుని గల మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మృత్యువర్జితము అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కాల్షియంబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరుచును. శరీరాశోగ్యమును గలగు జెయును. 16 రోజులవరకు తుండుటకు 4 టేబుల్ స్పూన్ల బుడ్డలలో అమ్మబడును.

బొమ్మెలరు: పి. డి. సావంత్. ౧౪౪. మననవాడి నం ౨ బొంబాయి.

Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi No. 144, No. 2. BOMBAY.

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

496

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బ

ఈ మురబ్బకు సాలామిసిరి కాదని దుబావుపరచువారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా ఇయ్యబడును. అట్లు రిజిస్టర్ డు. నిరాకరించినచో శోధములముగా పొందవచ్చును. దురభ్యాసములన్ని చాలములలోనే ధాతుసప్తము కలిగినవారికి వృద్ధతకోశము బలపీనమై, మరణకాలమువరకు దుఃఖము ననుభవించును. ఈ సాలామిసిరి మురబ్బ సేవించినయెడల అట్టి దుఃఖము తొలగి విశేష బలవీర్యసంపన్ను లయి ప్రకృతిని మరల తలము నుభయగ లేచింతురు.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బవల్ల ధాతుప్రక్షయమును, స్వర్ణస్థితితను మానున, ధాతువు మూత్రముతో కలసిపోవుట మానున, నీరుచురకు మానున, బహుమాత్రవాగ్ధి మానున, విశేషబలము కలుగున, రక్తము వృద్ధియగున, అకలి యెక్కువ యగున, వక్రగ నులవిస్తనమగును. సాలామిసిరి అనునది ఒకజాతిపండు. ఇది కాబూర్, కాండవోర్, దేశములలో వైరగుచున్నది. అక్కడి జనులు ఈపండును విశేషముగా తినుటవలన మనదేశపు 4 గుర్ర మనుష్యుల బలము అదేకమున ఒకమనిషికి గలదు. వై మురబ్బకు సేవించి మంచి బలము పొందుటకై గొప్ప మందులతో చేర్చి తయారుచేయబడి యున్నది, 1 డబ్బాకు 15 రోజులు ఉపయోగించిన దానివల్ల పూర్తిగ గుణము కలుగును. 2-3 డబ్బాలు ఉపయోగించినచో జస్మాంకరము వరకు గుణ మిచ్చును. అనుపాన పత్రిక పార్సలుతో పంపబడును.

15 తులారు, డబ్బీ నెల రూ. 2-0-0. తలాలభిర్లు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు.

డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీ వైద్యులు, నె 5, అవన్యరోడు, బెంగుళూరు సిటీ

Silks!

అద్దెలారా!

Silks!!

Silks!!!

సాగరిక హెచ్చింకొంది ప్రపంచము అందమగువస్తువుల సభిషిలమనున్నది. జనులు తమ శరీరసౌందర్యము కు మలయు వస్తువులతోను ప్రయత్నించుచున్నాడు. మనశరీరమునకు అందములేమి వస్తువులన్నిటిలో మనము ధరించు వస్తులే ప్రఖ్యాతిపొందెను. అందుచే జనోపయోగముతోను, మా స్వలాభము కొనుగోలు, జపాన్, మారత్, బెంగుళూరు మున్నగు స్థలములనుండి మేలైనపట్టు తెప్పించి అనేక అందమైన అంచులలో (నెల్లారంచు, గోలించు, దక్షిణాదంచు, మామిదంచు, దిండికల్ అంచు వగైరా) ఎక్కువసాద్యము, తిలుచు, తిరుగు, మృదువుగల, ఖండువాలు, చీరలు, పంచ అను, కోటులను, తలగుడ్డలు లోనగునవియు సేయించుచున్నాము. ఇదివరలో మావద్దబట్టు ఖరీదుచేసిన వారిలో కలుపురనుండి మాకుచేసిన యోగ్యతాభక్తిమత మేము తయారుచేయి. బట్టలయొక్క ప్రాశస్త్యమునకు నిదర్శనము. తిలయబారు ఈక్రింది చిరునామాను వ్రాయవలెను.

ఖరీదు	వెడల్పు	అంగుళములు	పొడవు	గజములు
మారత్ పట్టుఖండువా తెలుపు, గోల్డెన్ కలరులోను	12-0-0	47	8	
మారత్ పేక ఖండువా, తెలుపు గోల్డెన్ కలరులోను	10-0-0	47	8	
జపాన్ పట్టు ఖండువా తెలుపు	7-8-0	47	8	
మారత్ పట్టు తలగుడ్డ, తెలుపు గోల్డెన్ కలరులోను	11-4-0	27	5	
మారత్ పేక తలగుడ్డ, తెలుపు, గోల్డెన్ కలరులోను	11-4-0	32	5	
జపాన్ పట్టు తలగుడ్డ, తెలుపు	8-12-0	32	5	
జపాన్ పట్టు కోటుగుడ్డ, తెలుపు.	8-0-0	54	1	

(469)

10-8-16

ముప్పన సోమరాజు, పెద్దాపురం, గోదావరిజిల్లా.

ఉచితముగ!!

భూతవిష్య ద్వర్ధమానములను తెలిసికొనుట కు సాయము : — ప్రపంచమునందు ఉచితముగా ఉన్నదను దెలిసి కొని దగిలించి. మూడు మాత్రమే, అవి యెని యి, భూతభవిష్య ద్వర్ధ మానముల ఫలములే గదా! మీ యొక్క ఆయుర్దాయము, భాగ్యము, కళిత్రము, సంతాపము మొదలగు వారినిగురించి మీ కుదిరితగ వ్రాసిపంపబడును. అందులకు మీరు త్యాగపడి చేయవలసిన శ్రమలను మీజన్మ జాతక మున్నయెడల వారితో పుట్టిక లేదీ మును, నెలయును, సంవత్సరమును, జననకాల ఖండియలకు బుతుడు; అని తేలి యెడల ఒక్కసంవత్సరమే చాలును; సంవత్సరముగూడ తెలియనియెడల కొంచె మెప్పుకొక్క పనున్నుకు తెలుపును తమ వాచుమును తమ కుమారు ప్రతిభముగ గాని లేక గ్రామంతో మాత్రముగాని వ్రాసి పంపుము. ఆపుకు వాచుమును బట్టియు వారివారి గ్రామము బట్టియు గూడ జాతకమును తయారుచేసి బయిన వ్రాసిన ఫలములకు వ్రాసి పంపించెదము.

ఇందుకు మాచేతనుబడిండ్ల శ్రోత్రితరూపముగనున్న 220 ప్రశ్నోత్తరములను ఉపాహరణములగు శ్రోత్రితరగం భయముక్క ప్రభువుచున్నాడు గాంతో భృగువంశీత, కు కృపాడి మొదలగు గ్రంథములకు బట్టియు, మా యాధిభాషా మునుబట్టియు వ్రాసి ఫలములను పోషేతీషహా 1-12-0 వకు

డిటో 258 శ్రోత్రితరములగు స్థితియగుచున్నును మాత్రము శోధనానికి ఫలములయిప్పికారమే 2-4-0 వకు

డిటో ప్రభువద్విత్తియగుచున్నులకు చెందును శోధనా రికి ఫలములయిప్పికారమే 2-12-0 వకు పంపబడు ను. పోషేతీ డి. పి. ఖర్చులు మేమధరించుము: ఈ గ్రంథముల యొక్క విలువయును మేము పంపు జాతకఫలములకు వదిలి చూచిన పిమ్మట తోటిషకా స్త్రముయొక్క విజయము మా పొందిత్యమును మీరు తెలిసికొని మమ్ములకు క్షుతింపకమాను. వేసవేలు యోగ్యతాపత్రికలు పంపించుండి

వి యమ్. శర్మ అండ్ బిందర్స్.

ఉచితపురం, గోదావరి జిల్లా

స్వధర్మ ప్రకాశిని

మత విషయక మానవత్రిక

సంవత్సర చందా రూ 2 లు మాత్రమే.

ఈ పత్రిక 8 సంవత్సరములనుండి నెలల ప్రకటింక బడుచున్నది. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ప్రకటింకబడుచున్న పత్రి కలలో మతాచార విషయములను శాస్త్రసమన్విత రీతి నకు సరించి సవాతనధర్మమును బోధించుటకై పత్రిక చుట్టొకటి లేదు. ఈపత్రికకు కొందరు దాతులగు జమీందారులు రాజ పోషకులయి 118 రూ॥ నిచ్చుచున్నాడు. దానాపు 25 ప్రధానపోషకులు అన్నారు. వీరయందు ప్రకటింకబడుచున్న "సవాతన ధర్మరీషిక శాస్త్రసమన్విత రీతి దాతుర్వణ్యము" మున్నగు విషయములకు హిందులందఱు కలసికలరలయును.

4-6 సంపుటలు మొదలుకొని 7-8 సంపుటలవరకు గల ప్రాతీపంపుటలు ఒక్కొక్కటి రూ 2-8-0 ఇచ్చెదము. 4, 5, 6, 7, సంపుటలు ఒక్కసంపుటయు ధీనికొనువార లకు రూ 5 వ ఇచ్చెదము.

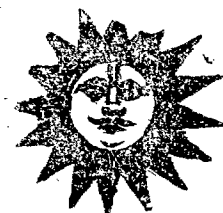
రలయబారు: — మానేజరు స్వధర్మప్రకాశిని,

407

గుంటూరు, అని వ్రాసెడి

కుంకుమపువ్వు

వో
ని
కుం
కు
మ
పు
వ్వు

వో
ని
కుం
కు
మ
పు
వ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్ద దొరకును. కొనువాగు సూర్యమార్కును గమనింపుడు. కరస్పాక్షాచ్చ మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును: —

ఎస్. నారాయణ అండ్ కంపెనీ.

(53)

21. హమ్మంపేటి, బొంబాయి.

డడ్డిగారి అస్త్రాక్

అనేక సంవత్సరములు శ్రమ
చదివిన గొప్ప నాణ్యత. ఇది,
తయరైన నాణ్యతను నివారణ
చేయుటకు సమర్థమైన మం
దు. దగ్గను, తదితర బాధలను
కుదుర్చు కొనుటకు దీనిని
సురక్షితముగ సేవించవచ్చు
ను. అనేకులు దీనిని వాడుట
యే, దీని సులభతన నెలి
బుచ్చుచున్నది.
ధర బుడ్డి 1-కి రు. 1-8-0.

అతిమూత్ర వ్యాధి

దాని, నివారణ.
ప్రస్తుతము కావలసినది, నిర్ణీత
గుణత్యము (స్పెసిఫిక్ గ్రావిటీ) తగ్గించి,
అతిమూత్రమునాటి, మూత్రమునుండి
వెడలు తెలుపు పదార్థమును అణచి
వేయు మందు. అంటిగ్లికోసూరియా
చేయుపనినే, ఈ మందు చేయగలదు.
50 సంవత్సరముల నుండి, ఈ మందు
హిందూ దేశమున జయప్రదముగా
నువయోగింపబడు చున్నది.
ధర బుడ్డి 1-కి రు. 4-8-0.

జేమ్సు గారి బగ్ కిట్

(నల్ల నం హరి టి)
ఈ మందు నల్లులను నాశన
ముచేయ గలదు. నల్లులు చేగు
బొక్కలలోను, చేరుటకు వీల
యిన కంఠలలోను, ఈ మందు
వేసినయెడల, నల్లులన్నియు
నాశనముకాగలవు. హిందూ
దేశ వాసులకు జేమ్సు
బగ్ కిట్ చాల ఉపయోగ
కారి. ధర బుడ్డి 1-కి
అ. 0-12-0

W. E. SMITH & Co.,
Pharmaceutical Chemists &
Druggists, Mount Road,
MADRAS

డబ్లియు. ఇ. స్మిత్ అండు కో.,
మందులవ్యాపారులు, హాంటు రోడ్డు,
మదరాసు.

మందులు గోరునప్పుడు యీ ప్రత్యేక వేరు నుదాహరించ గోరెదము.

దంతచూరము

పండ్ల పోటుకు తీపులకు మంచి పాపము.

ఈ దంతచూరముతో
పండ్లు తోముటవలన
చిగుళ్ల నుండి రక్తము
ప్రవించకుండును.
నోట దుర్గంధము లేక
యుండును. పండ్లు
ముత్యముల వలెగా నుండును.

అనేకుల నల్లు ప్రతిరోజు వాడబడుచున్నది.
సర్వసామాన్యముగ అందరును వాడుటకు
తగియున్నది.

పండ్లకు బలము విచ్చున.
చిగుళ్లు గట్టిపడును.

ప్రతివారము వేలకు వేలు డబ్బీలు విక్రయము
డబ్బీ 1-కి 0-2 0. డబ్బీ రు. 1-2-0.

అమృతాంజనము డిపో,

7, తంబు శెట్టిపేట, జార్జిటౌను, మదరాసు.

Absolutely unique
in their qualities

నీవు స్టేట్ ఎక్స్ ప్రెస్ సిగరెట్లను కాల్చునపుడు
భూమిమీద ఎంత గొప్పవాడైనను యితరకంటె మంచి సిగరెట్లను
కొన లేవను సంగతి జ్ఞాపకముంచుకొనుము. నీవు కాల్చునదే
ప్రత సమయినది.

STATE EXPRESS

సి గ రె లు లు

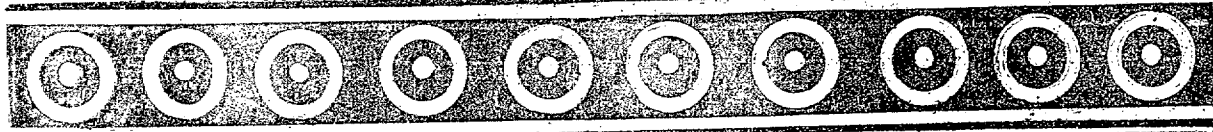
వర్షియూ నెం. 555 రు. 1-10-0

టిన్ను ఒకటికి-50

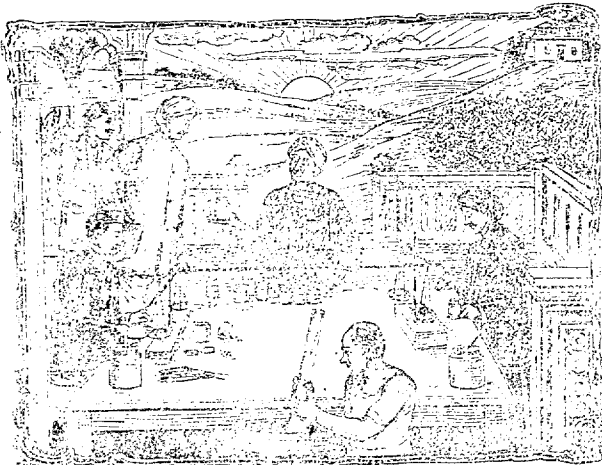
టర్క్ నెం. 444 రు. 2-0-0

ఎటువంటి కీచోష్ణస్థితులందును వీటియొక్క మంచిస్థితికి హామీనిచ్చుటకయి గాలిచొరని పేటెంటుస్థితిలో పెట్టబడియుండును
ఆరోగ్యకరమైన ఫ్యాబ్రికేషన్లో క్రింది కంపెనీవారివలన సిద్ధముచేయబడినది.

ఆర్ డల్ టువాకో కంపెనీ, లిమిటెడ్, లండన్ ఇంగ్లండు

(Baron & Co)

బ్యారన్ అండు కంపెనీ వారి

మేలైన సువాసన పొడి, నాదానస్యము.
మేము తయారుచేసెడి నస్యము శ్రేష్ఠతరమైన పొడిగా భావ
కెను, అత్యుత్తమ మూలికలబ్బనన్ను, మనాననదగ్గములచేతను
న్న చేయబడినది. ఇది శిశువారము, ఒంటి తలనొప్పి, పీన
క, దీర్ఘ పడితలు నుమిట్టి, వైకల్యము ఇత్యాది శిశుశోగ
ములను అశలీలగా జదుర్చుచున్న గాక, యిదియంతయుగింపు
చున్న, శరీర కటూహలము, బుద్ధిప్రకాశము, వలములకు
ఉత్సాహము కలుపును. ఇది ఒకతరారి యాపగియించినవాడు
ఇతర నస్యములను అక్షేపించున. పర్యటనల యాపయోగ
నిబుత్తిమై ఈ నస్యమును నాచుర్య భాగ కే నిక్రయించు
యివ్వారము. దీనిని ఒకతరారి పరిశీలించి దీనియొక్క నుశణ
లను గ్రహించవలయునని మాయొక్క కోరిక.

తిన్నెముక వ్యాధి 1-కి రు. 0-4-0

డబ్బీ రు. 2-8-0

వ్యాధికింక వాస్తవ
ప్రత్యేకము.

ముత్యాలకు హామీ కేసు 1-కి రు. 0-14-0

రెండవరం శిశు 1-కి 0-12-0

బ్యారన్ అండు కంపెనీ, 13 మె. సెంట్రల్ వైచ్, మదరాసు.

శారదాంబ

స్త్రీధర్మబోధినియనునాటకం

శ్రీనివాసరాఘవాచార్య ప్రణీతము.

సంఘము రాచూరు సంస్కరణమునకు

మార్గమిందు. జాపబడినది. అందరును

జదివి తీరవలయును.

వెల. 0-4-0 మాత్రమే.

పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

చిరునామా:—
అంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము,
7, తంబు శెట్టిపేట, మదరాసు.